

Konjunkturrapport for arkitektbransjen

2. halvår 2020

Om undersøkelsen (I)

- Hva:** Undersøkelsen er gjennomført av Kantar på oppdrag fra Arkitektbedriftene. Formålet er å kartlegge holdninger blant arkitektkontorene i Norge til spørsmål om økonomiske konjunkturer.
- Når:** Data for de to siste måling er samlet inn i periodene hhv. 15. til 27. januar og fra 9. til 24. september 2020. Undersøkelsen vil bli gjentatt om seks måneder.
- Hvem:** Målgruppen for undersøkelsen er ledere eller andre nøkkelansatte ved arkitektkontorene som er medlemmer av Arkitektbedriftene.
- Antall:** Alle medlemskontor i Arkitektbedriftene ble kontaktet via epost. Det ble registrert hhv 168 og 205 svar på undersøkelsene. Noen besvarelser var imidlertid ikke komplette, så basene varierer noe per spørsmål.
- Metode:** En web-undersøkelse som er sendt på e-post til medlemsbedriftene i Arkitektbedriftene.

Konjunkturindeksen- bakgrunn

- Konjunkturindeksen for arkitektbransjen er et mål for antatt fremtidig etterspørsel etter arkitekttjenester sett fra arkitektbedriftenes ståsted. Indeksen vil på sikt avdekke brudd i både positive og negative trender og kan bidra til å spå utviklingen i bransjen 3 til 6 måneder frem i tid.
- Teknikken med en bedriftsindeks som fanger opp lederes holdninger til både tidligere og fremtidig utvikling i arbeidsstyrken og i ordrereserver har lange tradisjoner. EU tok til med denne type målinger på syttitallet, og EU-kommisjonen har påvist en klar sammenheng mellom deres indekser og vekstraten i utvalgte økonomiske sektorer.
- Konjunkturindeksen, som Arkitektbedriftene gjennomfører to ganger i året i samarbeid med Kantar, består av 4 spørsmål. Utregningen av indikatoren foregår ved at vi tar utgangspunkt i differansen mellom optimistiske (positive) og pessimistiske (negative) svar. Vi summerer differansene mellom optimistiske og pessimistiske svar og deler på antall spørsmål, slik at vi får gjennomsnittet. Dette er disse indeksverdiene som blir publisert.

Hva er det vi egentlig måler?

Vi tar utgangspunkt
i nåsituasjonen

Er det bedre eller
dårligere enn for 6
måneder siden?

Vil det bli bedre
eller dårligere om 6
måneder?

Snitt

A:	120	-20	100	-20	80		-20	Tydelig negativ trend
B:	80	+20	100	+20	120		20	<i>Situasjonen i tidligere målinger.</i> Tydelig positiv trend
C:	80	+20	100	-20	80		0	På topp akkurat nå
D:	120	-20	100	+20	120		0	<i>Situasjonen i den siste målingen.</i> På bunn akkurat nå
E:	80	+20	100	-10	90		10	Negativ trend
F:	110	-10	100	+20	120		10	Positiv trend
G:	80	+20	100	-30	70		-10	Svak negativ trend
H:	130	-30	100	+20	120		-10	Svak positiv trend

Hvordan kan
arkitektvirksomhetene
grupperes?

Totalt 576 virksomheter fordelt på 6 segmenter

(hvorav ett er byggeteknisk konsulentvirksomheter)

8 581 mill. totalomsetning i 2019
13% (19%) svarprosent

Byggeteknisk konsulentvirksomhet; 17

Estimert 42 mill. i totalomsetning i 2019
10% (12%) svarprosent

Ekktpersonforetak som ikke leverer regnskap; 68

6 505 mill. i totalomsetning i 2019
29% (22%) svarprosent

Mer enn 15 mill kroner i årlig omsetning; 125

Under 1,5 mill kroner i årlig omsetning; 127

87,0 mill. i totalomsetning i 2019
11% (6%) svarprosent

Mellom 5 og 15 mill kroner i årlig omsetning; 130

Mellom 1,5 - 5 mill kroner i årlig omsetning; 109

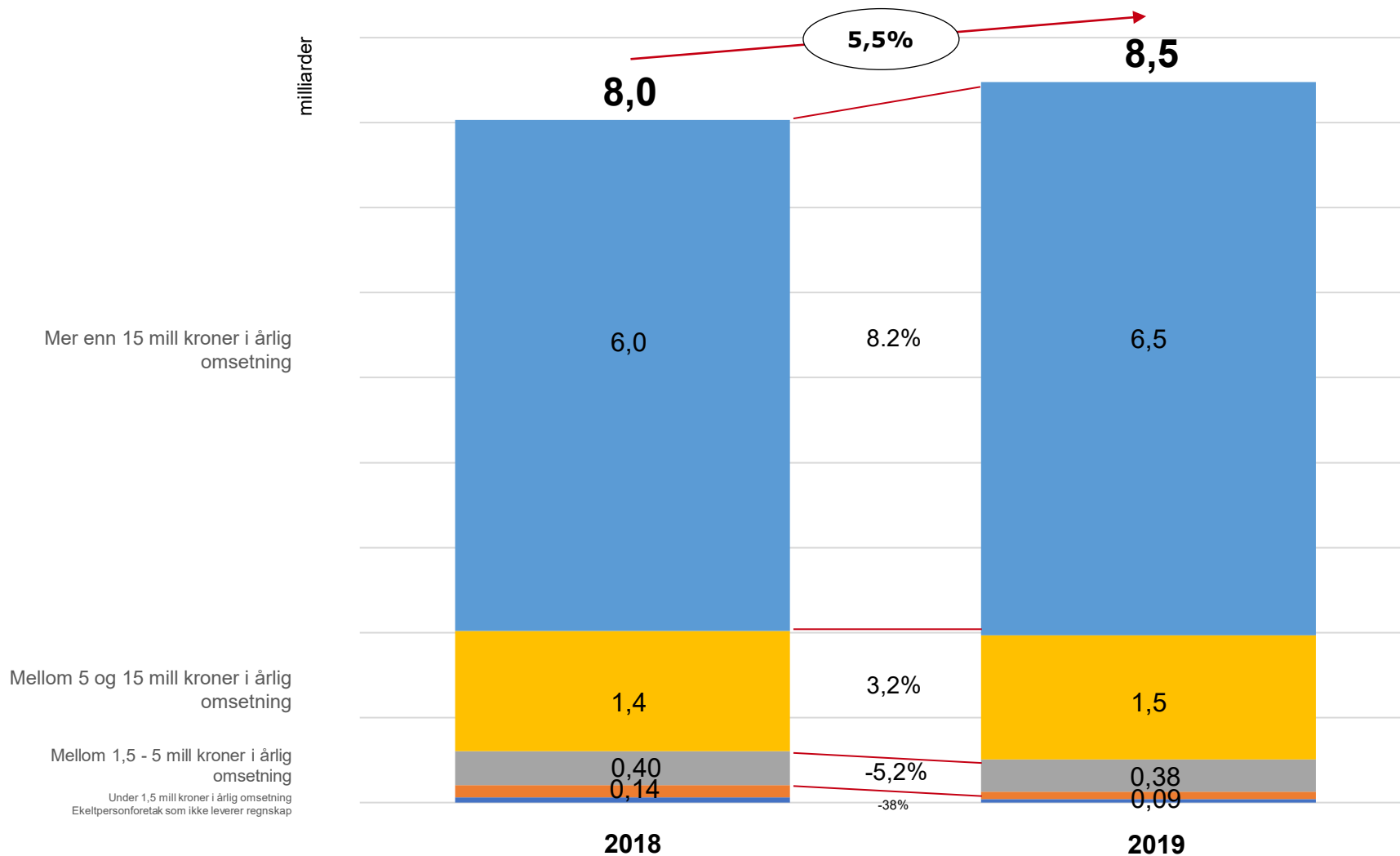
379,9 mill. i totalomsetning i 2019
18% (13%) svarprosent

1 459 mill. i totalomsetning i 2019
21% (20%) svarprosent

Utviklingen i omsetningen i hver av segmentene fra 2018 til 2019

Beregnet av Kantar basert på tall fra Brønnøysund

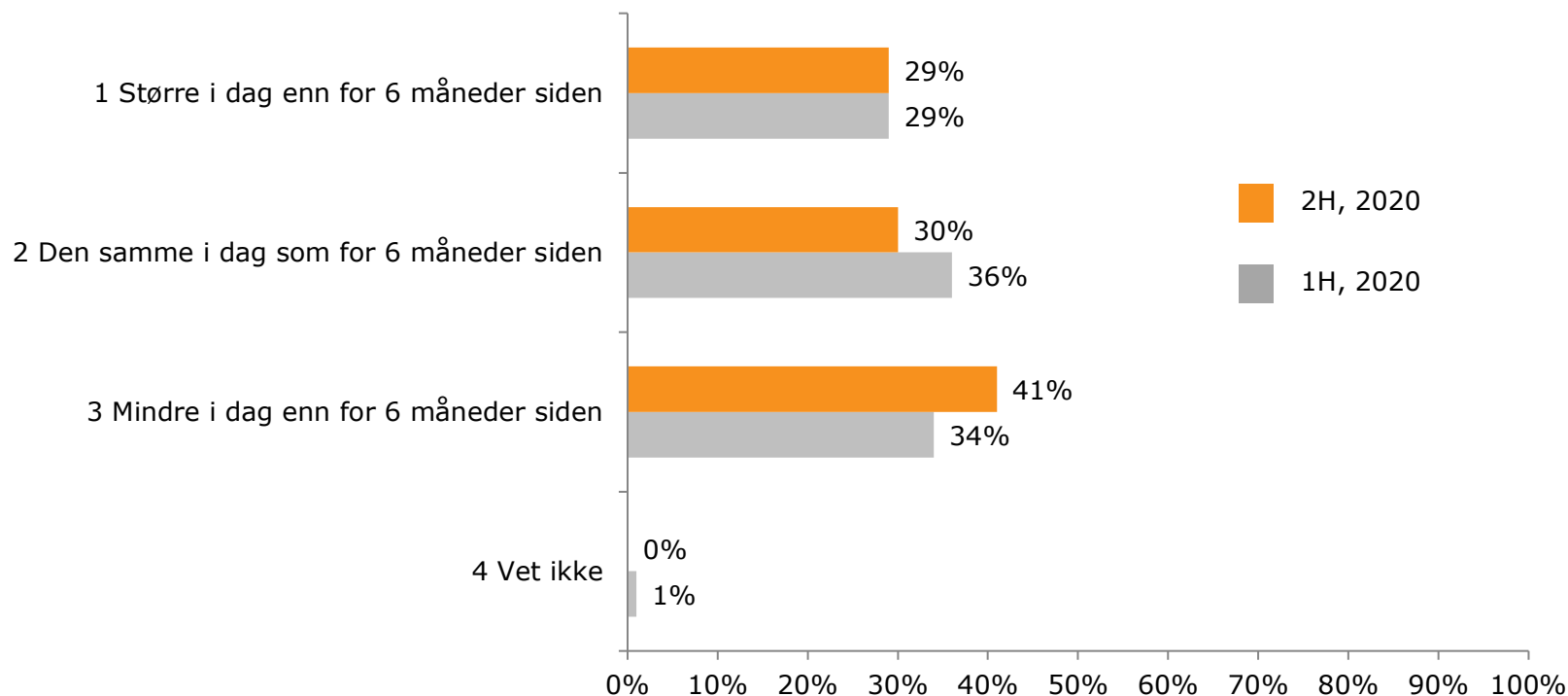
Utviklingen de siste 6 månedene (x 2)

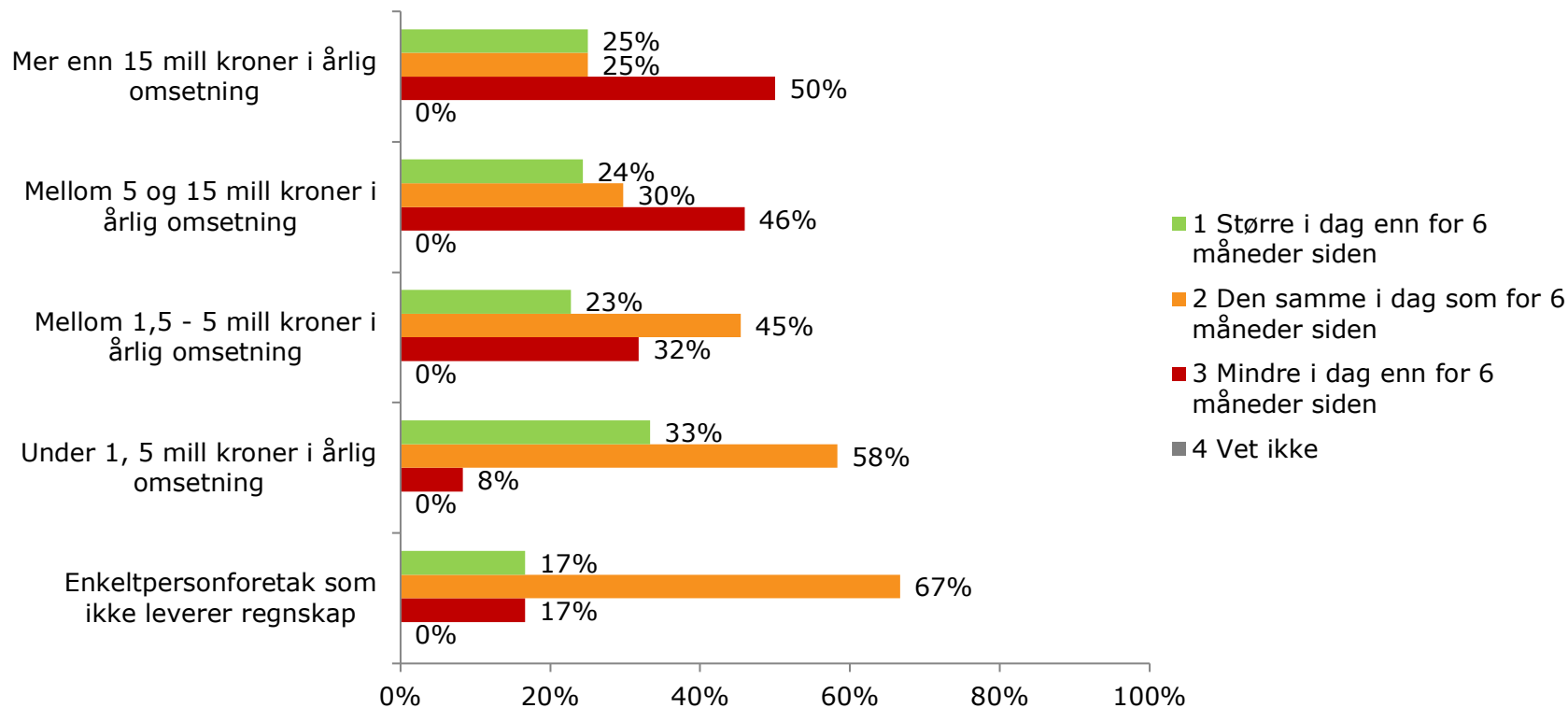
Ordrereservene har gått ned siden 1. kvartal 2020, til et betydelig negativt nivå.

Hvor stor er din ordreservert nå i forhold til for 6 måneder siden?

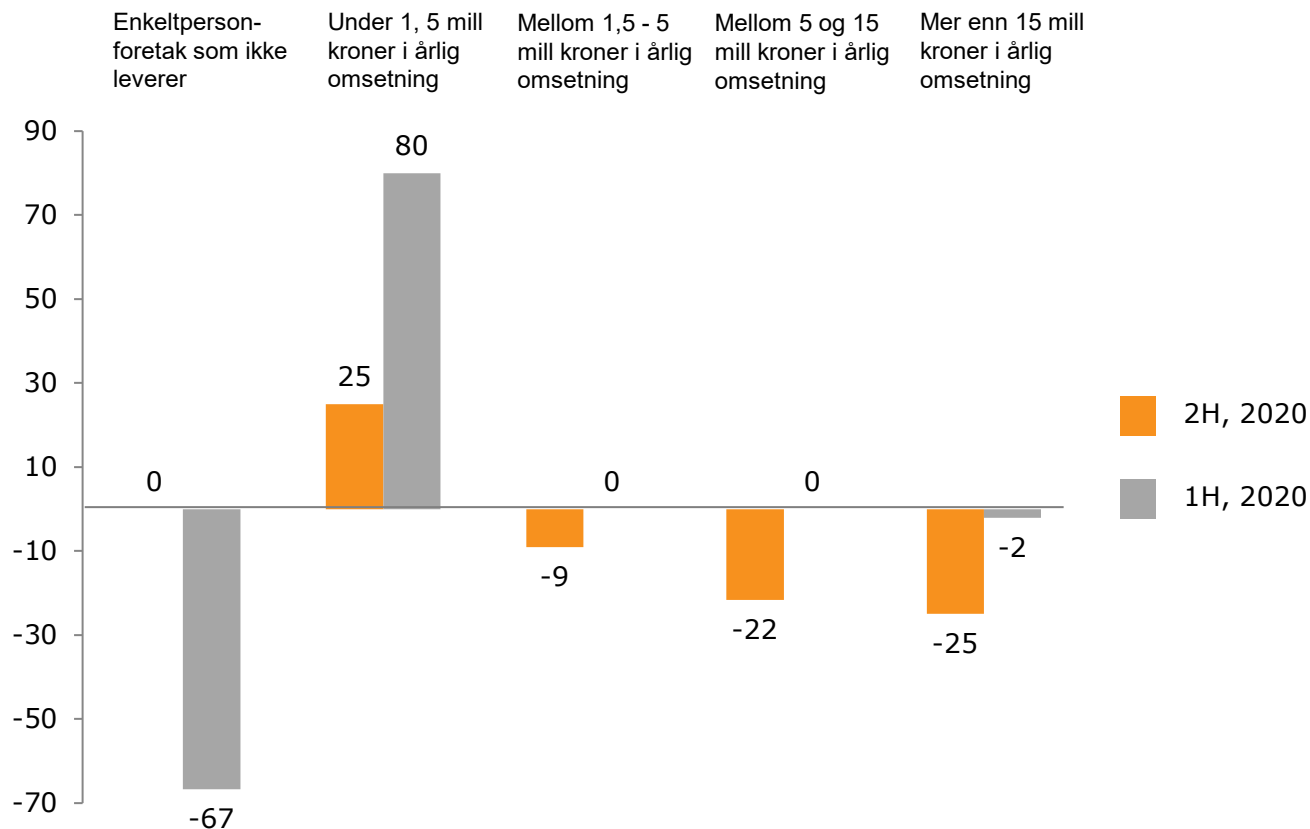
Ordrereservene har gått kraftigst ned blant de største arkitektbedriftene med mer enn 5 mill. i årlig omsetning.

Hvor stor er din ordreservert nå i forhold til for 6 måneder siden?

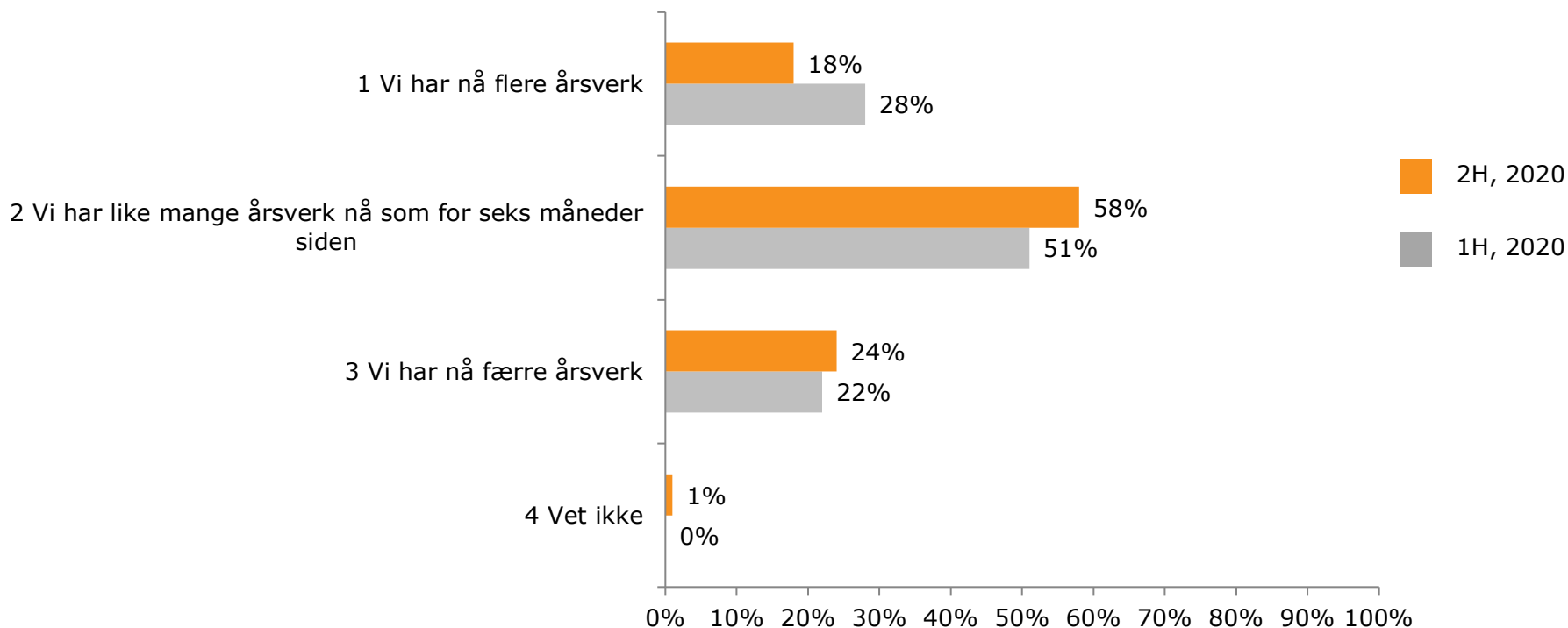
Ordrereservene over de siste 6 månedene har utviklet seg mest negativt blant bedriftene med mer enn 5 mill. i årlig omsetning.

Hvor stor er din ordreserve nå i forhold til for 6 måneder siden?

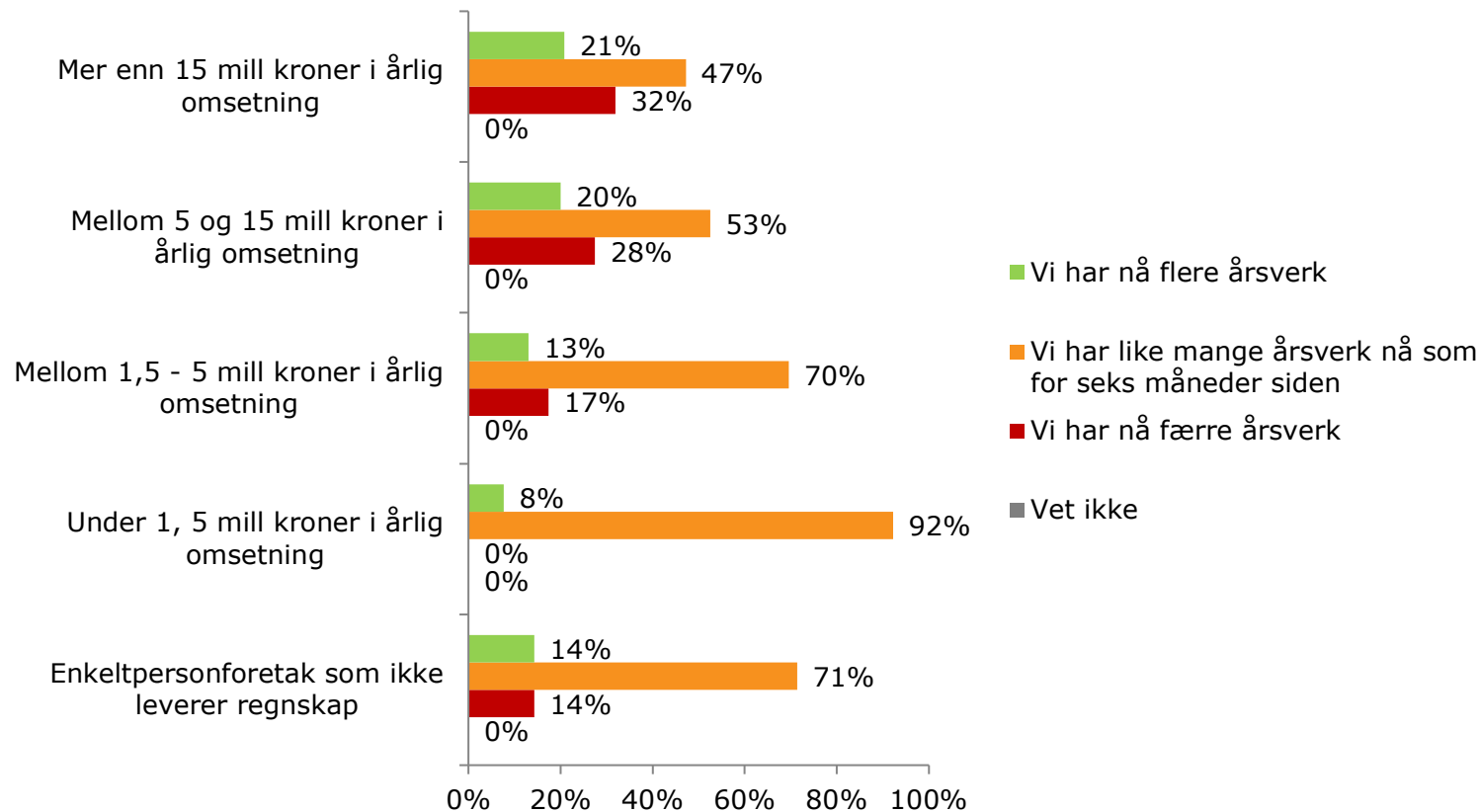
Andelen bedrifter som ansetter er mindre enn andelen bedrifter som nedbemanner.

Hvor mange årsverk er det i virksomheten nå i forhold til for seks måneder siden?

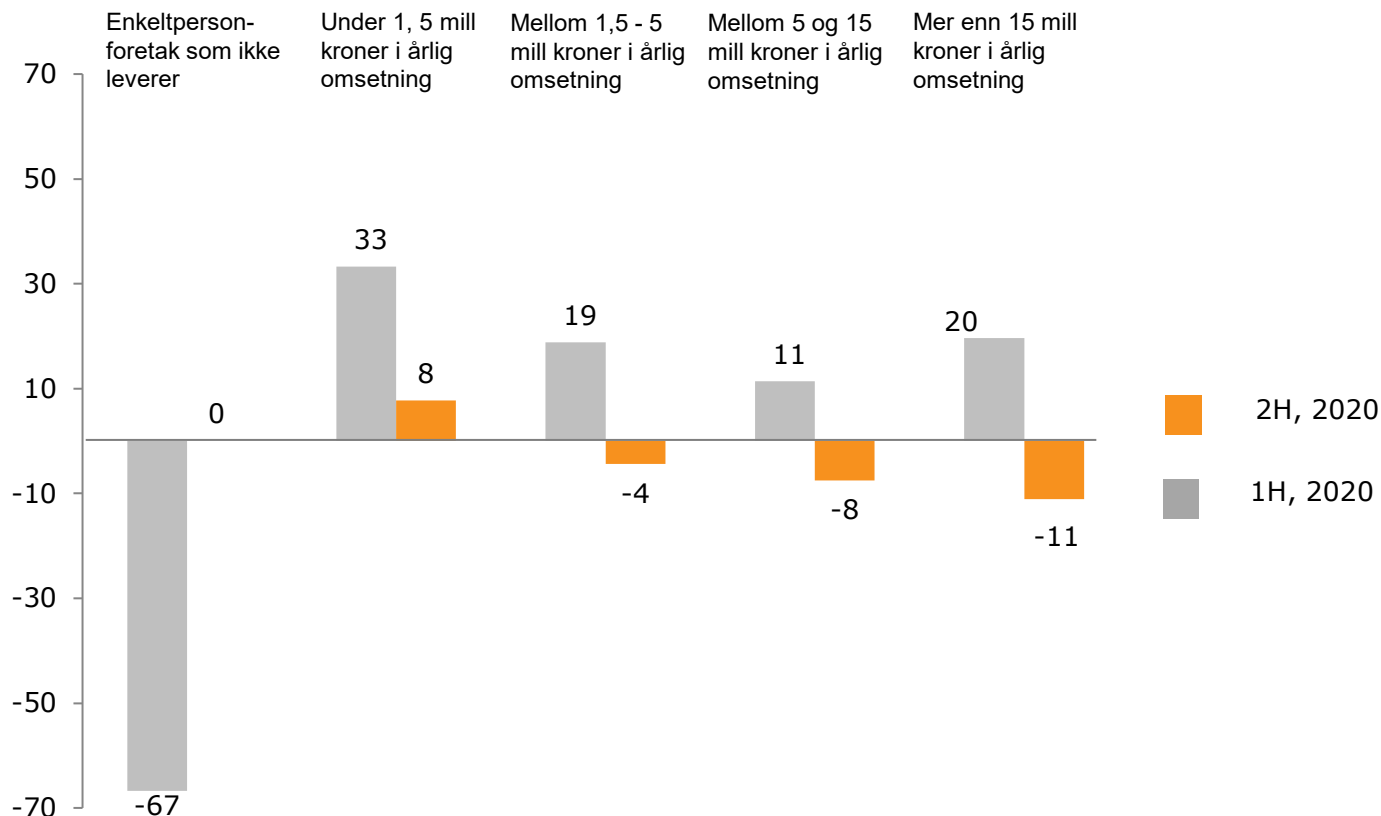
De større firmaene har færre ansatte, stort sett stabilt blant de mindre.

Hvor mange årsverk er det i virksomheten nå i forhold til for seks måneder siden?

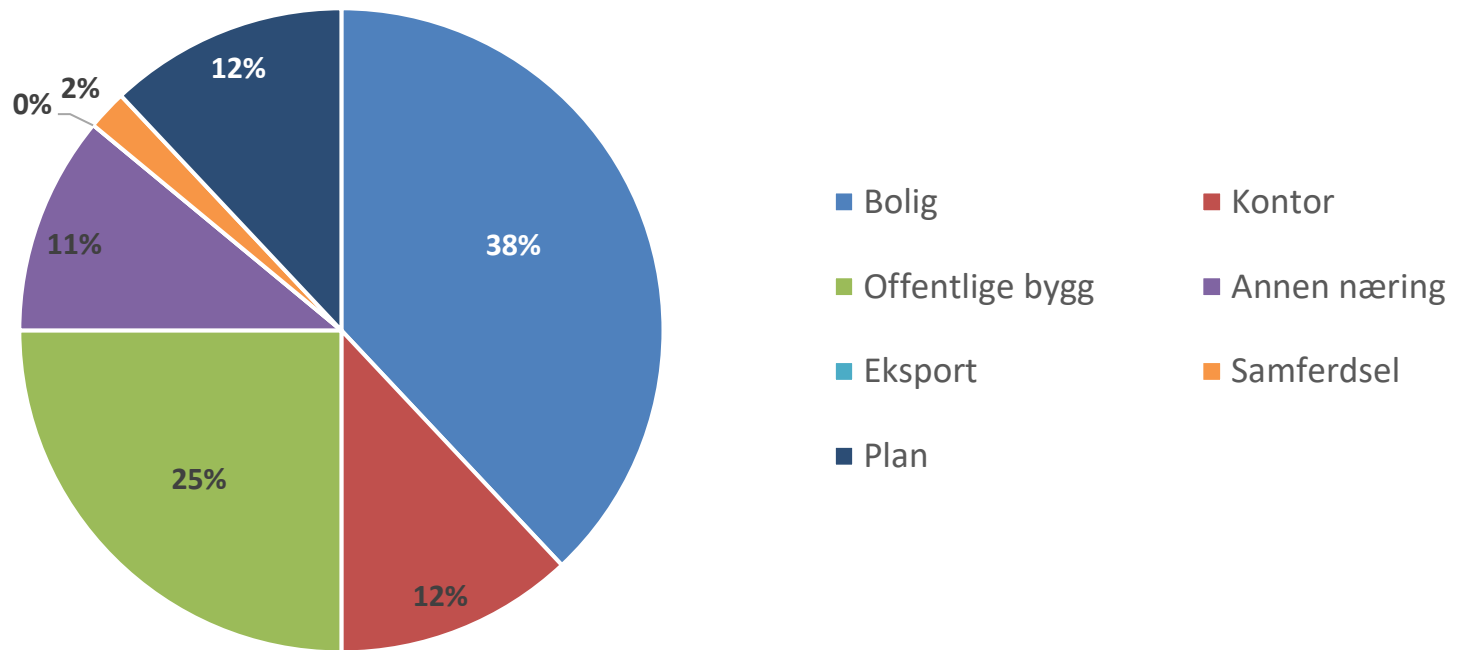
Det er tilbakegang i antall årsverk for alle firmaer med mer enn 1,5 mill. i omsetning.

Hvor mange årsverk er det i virksomheten nå i forhold til for seks måneder siden?

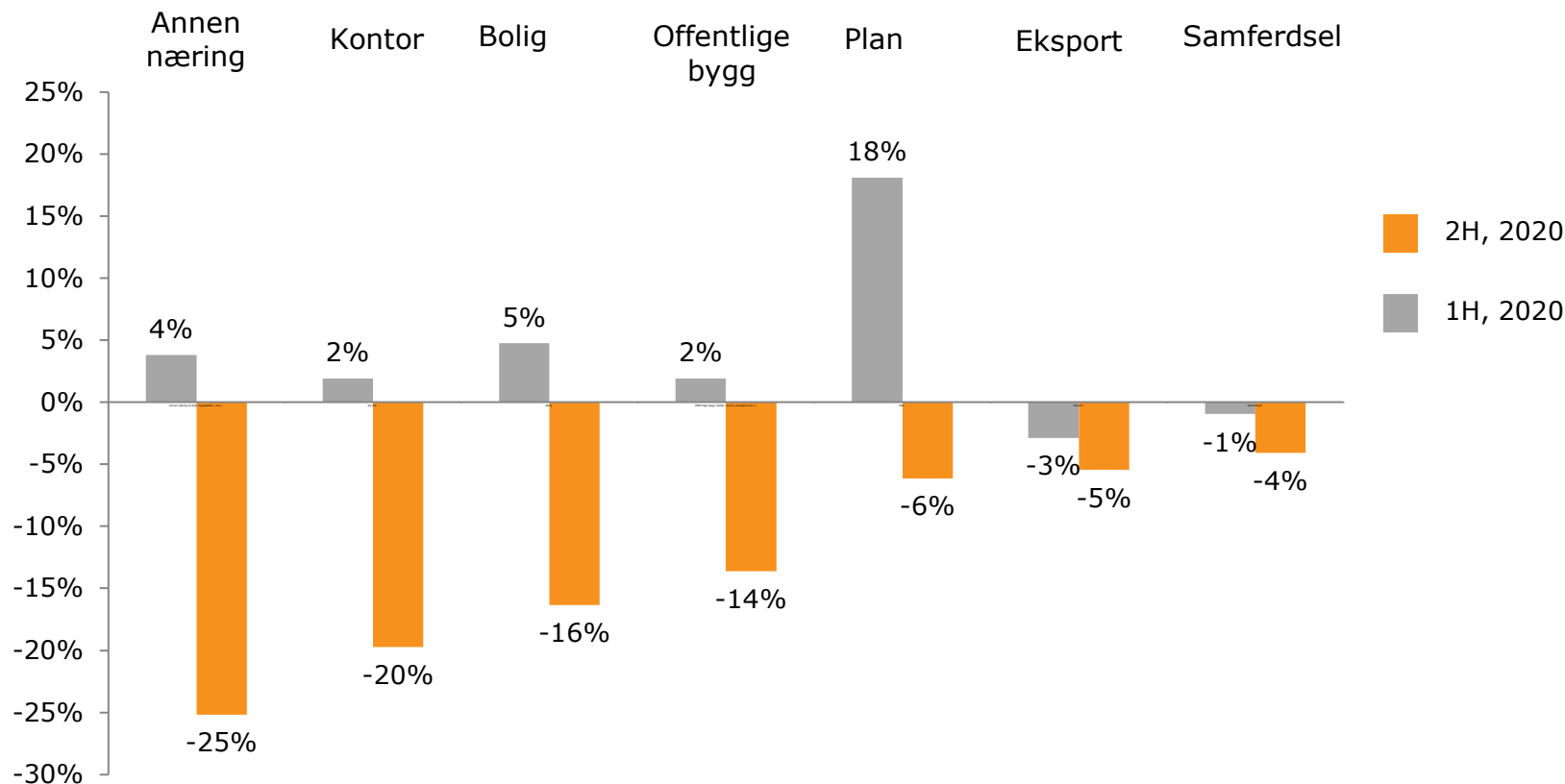
Bolig og offentlige bygg utgjør fortsatt den største andelen av omsetningen til norske arkitektbedrifter.

Hvor stor andel av omsetningen er knyttet til...

Utviklingen de siste 6 månedene viser at omsetningen har falt i alle sektorer.

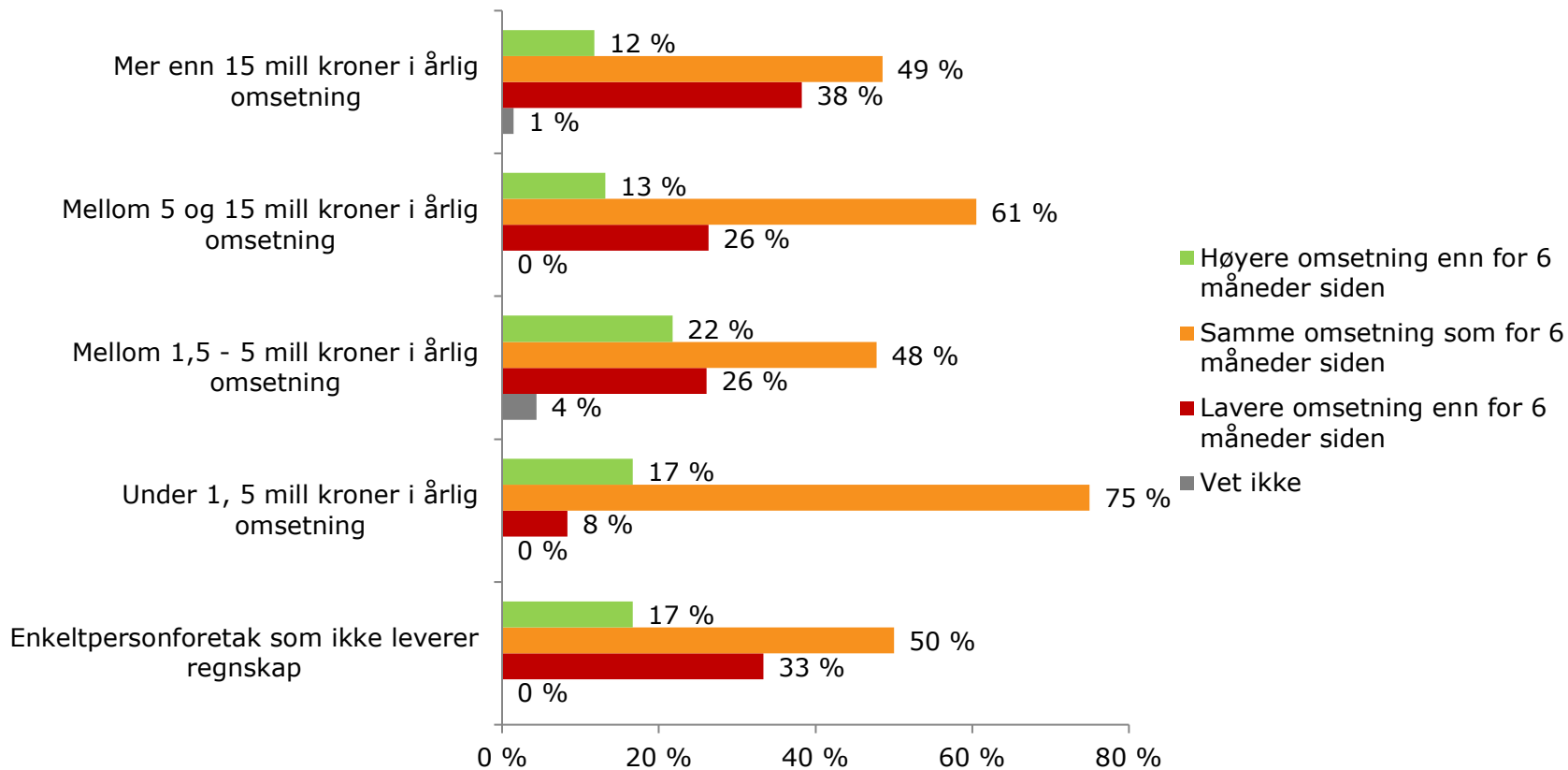
Kan du angi hvordan omsetningen i forretningsområdene under har utviklet seg for din bedrift over de siste 6 månedene?*

Bolig: Omsetningsfall på bolig blant stort sett alle bedrifter – mest for de største.

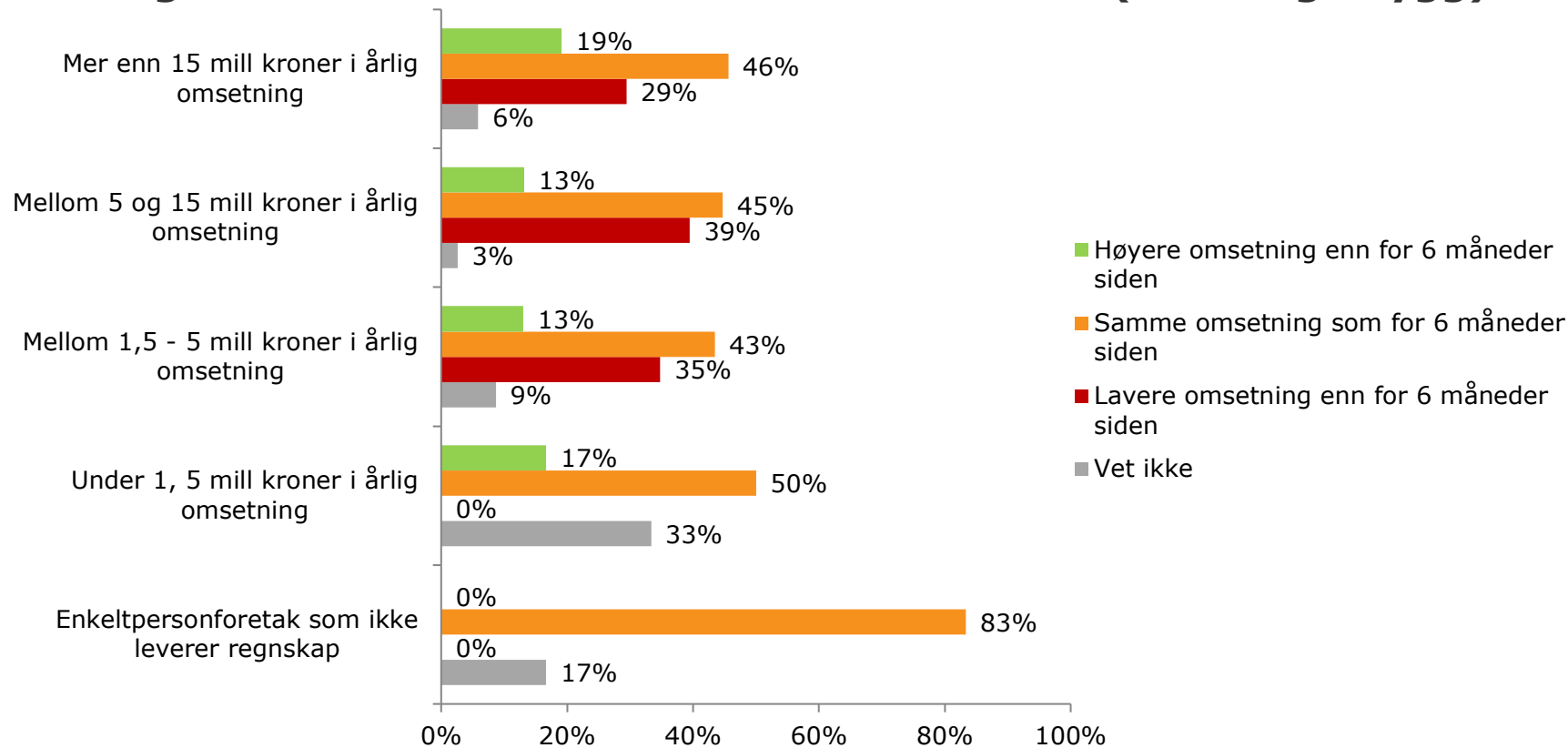
Kan du angi hvordan omsetningen i forretningsområdene under har utviklet seg for din bedrift over de siste 6 månedene? (Bolig)

Enkeltpersonforetak som ikke leverer regnskap N: 7; Under 1, 5 mill kroner i årlig omsetning N: 15; Mellom 1,5 - 5 mill kroner i årlig omsetning N: 24; Mellom 5 og 15 mill kroner i årlig omsetning N: 41; Mer enn 15 mill kroner i årlig omsetning N: 77

Offentlige bygg: De mellomste arkitektfirmaene har en noe svakere utvikling enn de største.

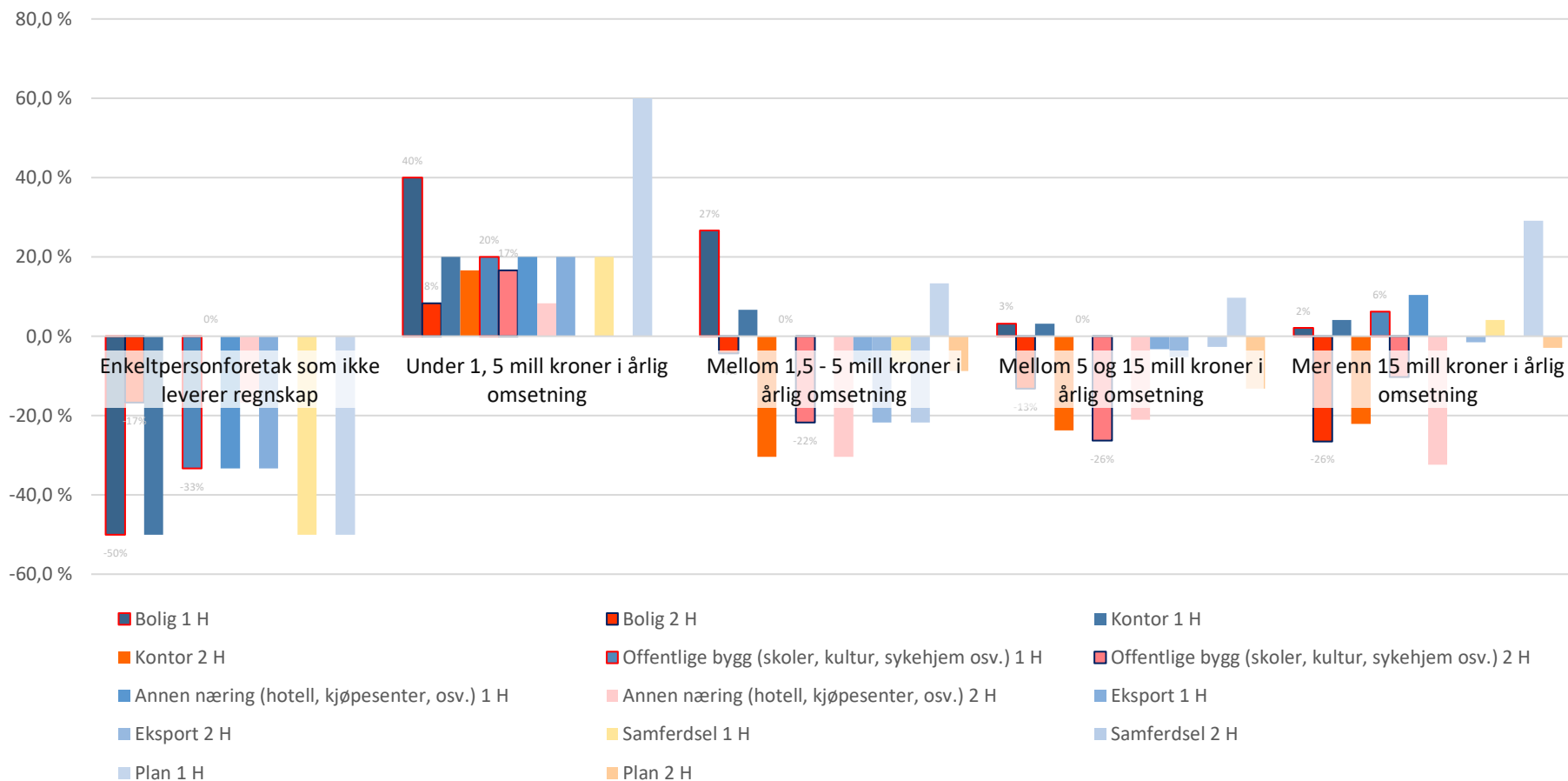
Kan du angi hvordan omsetningen i forretningsområdene under har utviklet seg for din bedrift over de siste 6 månedene? (Offentlige bygg)

Enkeltpersonforetak som ikke leverer regnskap N: 7; Under 1, 5 mill kroner i årlig omsetning N: 15; Mellom 1,5 - 5 mill kroner i årlig omsetning N: 24; Mellom 5 og 15 mill kroner i årlig omsetning N: 41; Mer enn 15 mill kroner i årlig omsetning N: 77

De største bedriftene «redder seg inn» pga samferdsel.

Kan du angi hvordan omsetningen i forretningsområdene under har utviklet seg for din bedrift over de siste 6 månedene?*

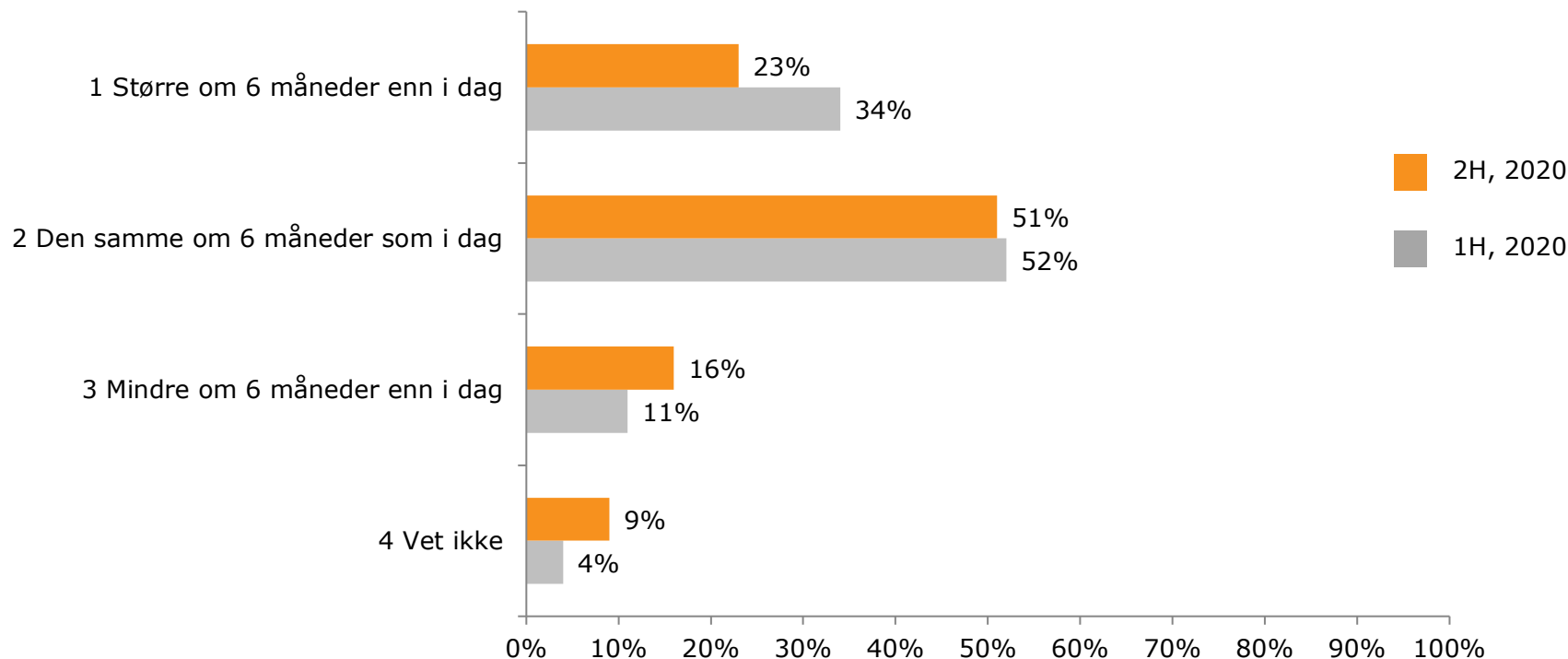
*Tallene representerer differansen mellom bedrifter som rapporterer en positiv utvikling og bedrifter som rapporterer en negativ utvikling innenfor hvert forretningsområde.

Forventinger til de neste 6 månedene (x 2)

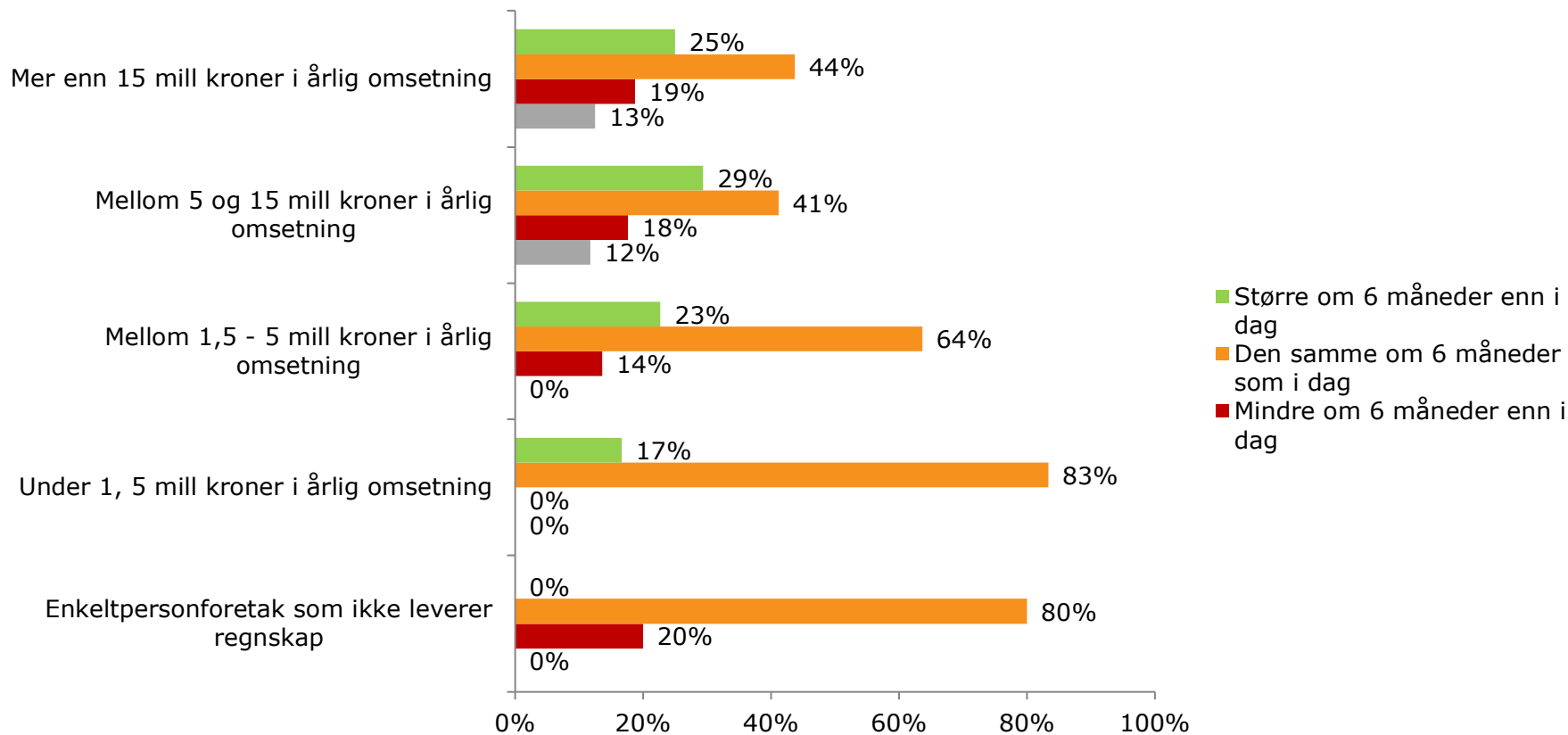
Andelen som forventer en økning i ordreresservene de neste 6 månedene er høyere enn de som forventer en fortsatt nedgang.

Hvor stor forventer du at din ordreresserve vil være om 6 måneder i forhold til i dag?

Forventningen om en økning i ordreresservene er svakt positiv og øker med økende omsetning.

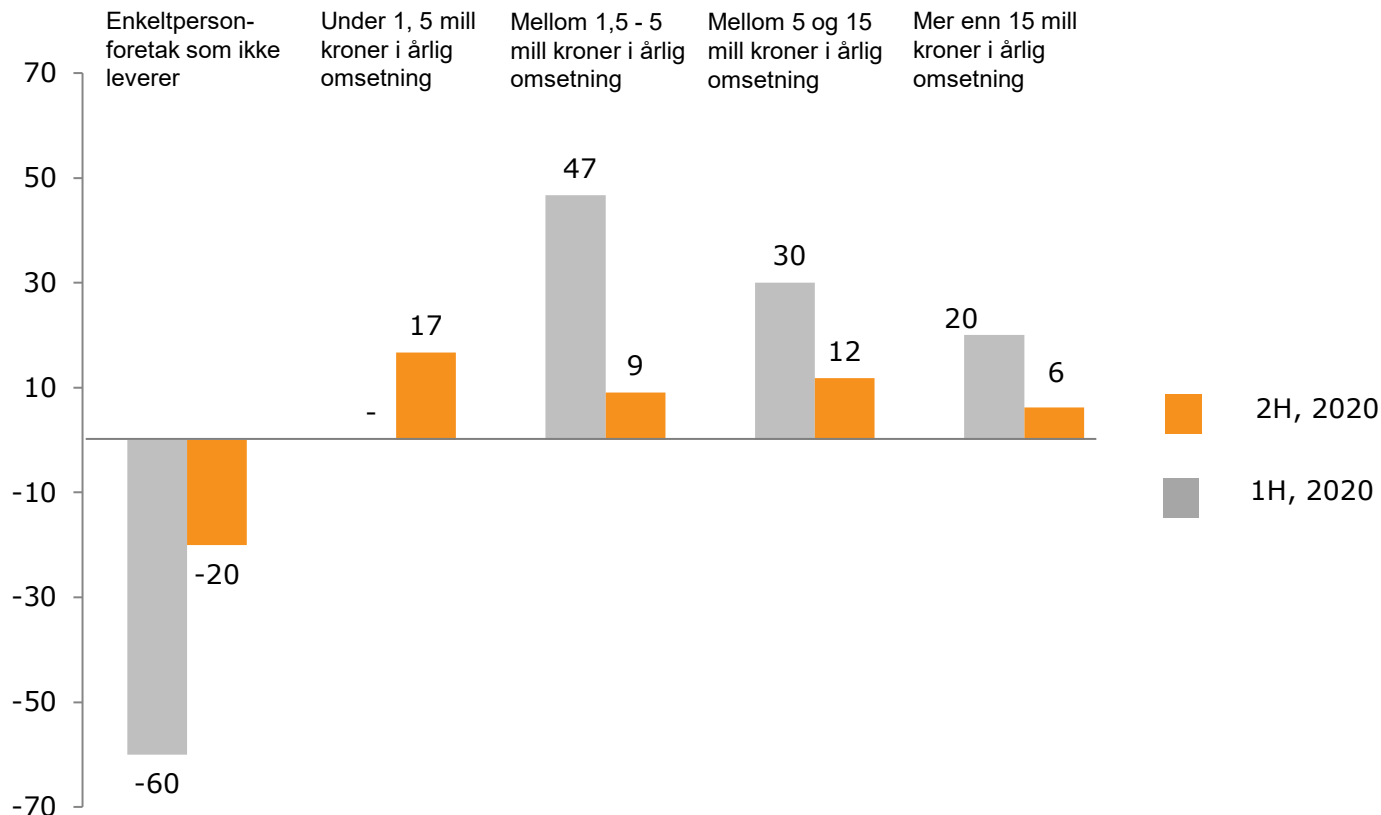
Hvor stor forventer du at din ordreresserve vil være om 6 måneder i forhold til i dag?

Enkeltpersonforetak som ikke leverer regnskap N: 7; Under 1, 5 mill kroner i årlig omsetning N: 15; Mellom 1,5 - 5 mill kroner i årlig omsetning N: 24; Mellom 5 og 15 mill kroner i årlig omsetning N: 41; Mer enn 15 mill kroner i årlig omsetning N: 77

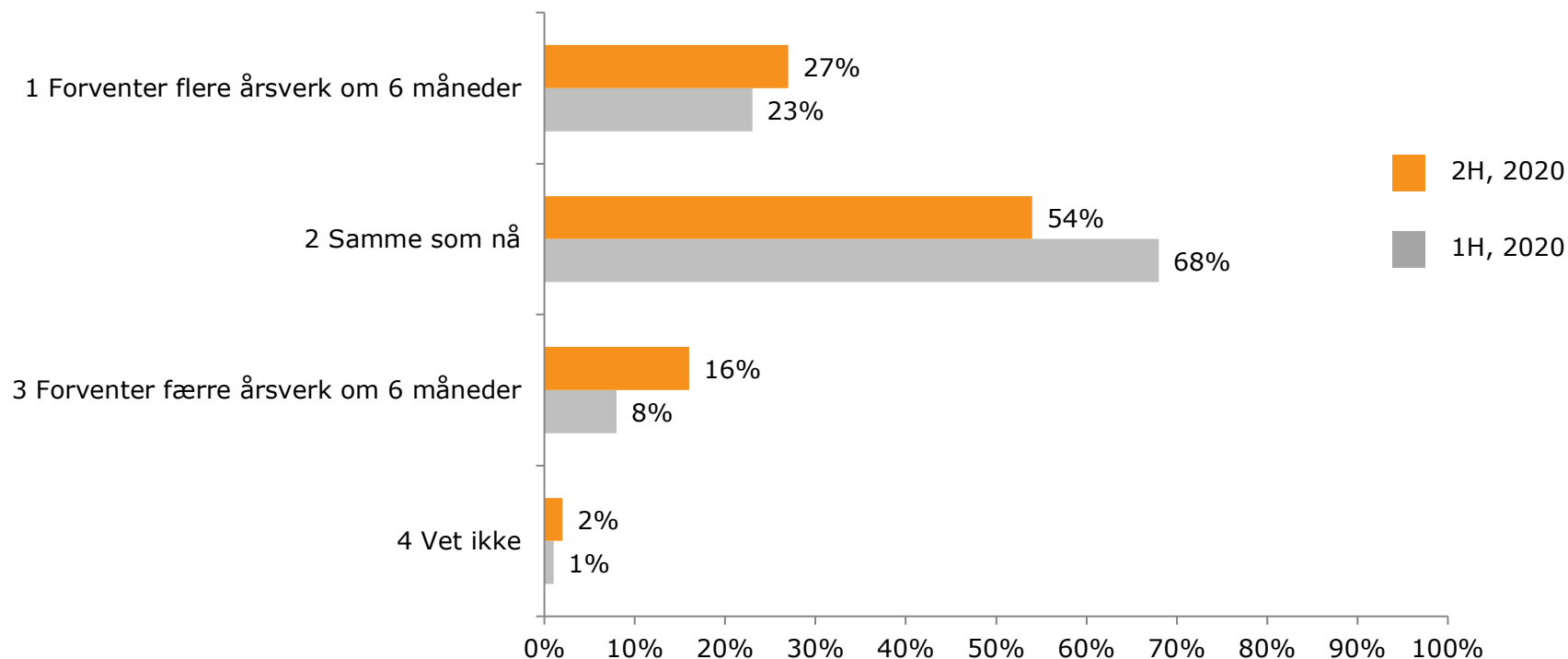
Det er tilbakegang i optimismen ift forventet ordreservert om 6 mnd, men den er fremdeles ikke negativ.

Hvor stor forventer du at din ordreservert vil være om 6 måneder i forhold til i dag?

Noe større sprik ift bedrifter som forventer å ansette og de som forventer å kutte årsverk om 6 mnd.

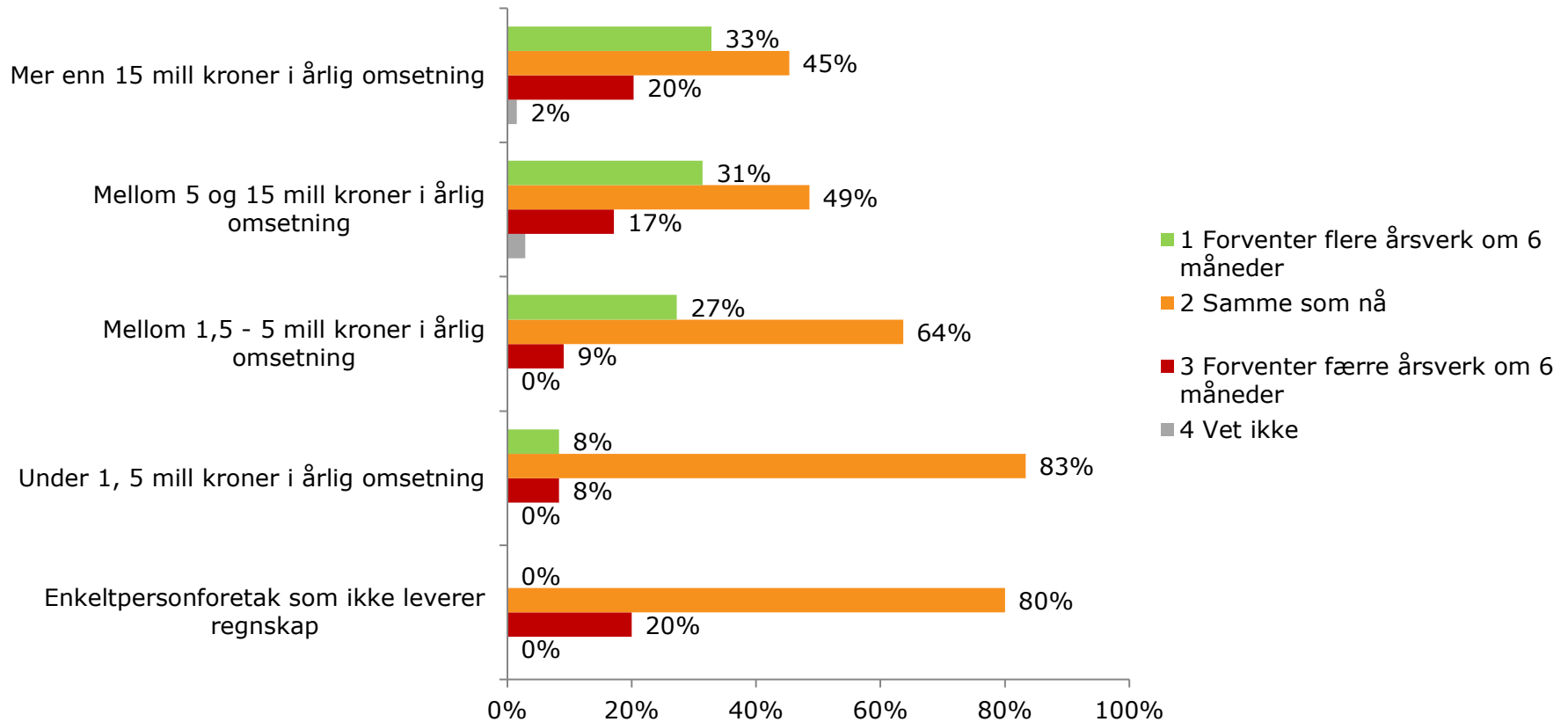
Hvilken utvikling forventer du i antall årsverk 6 måneder frem i tid?

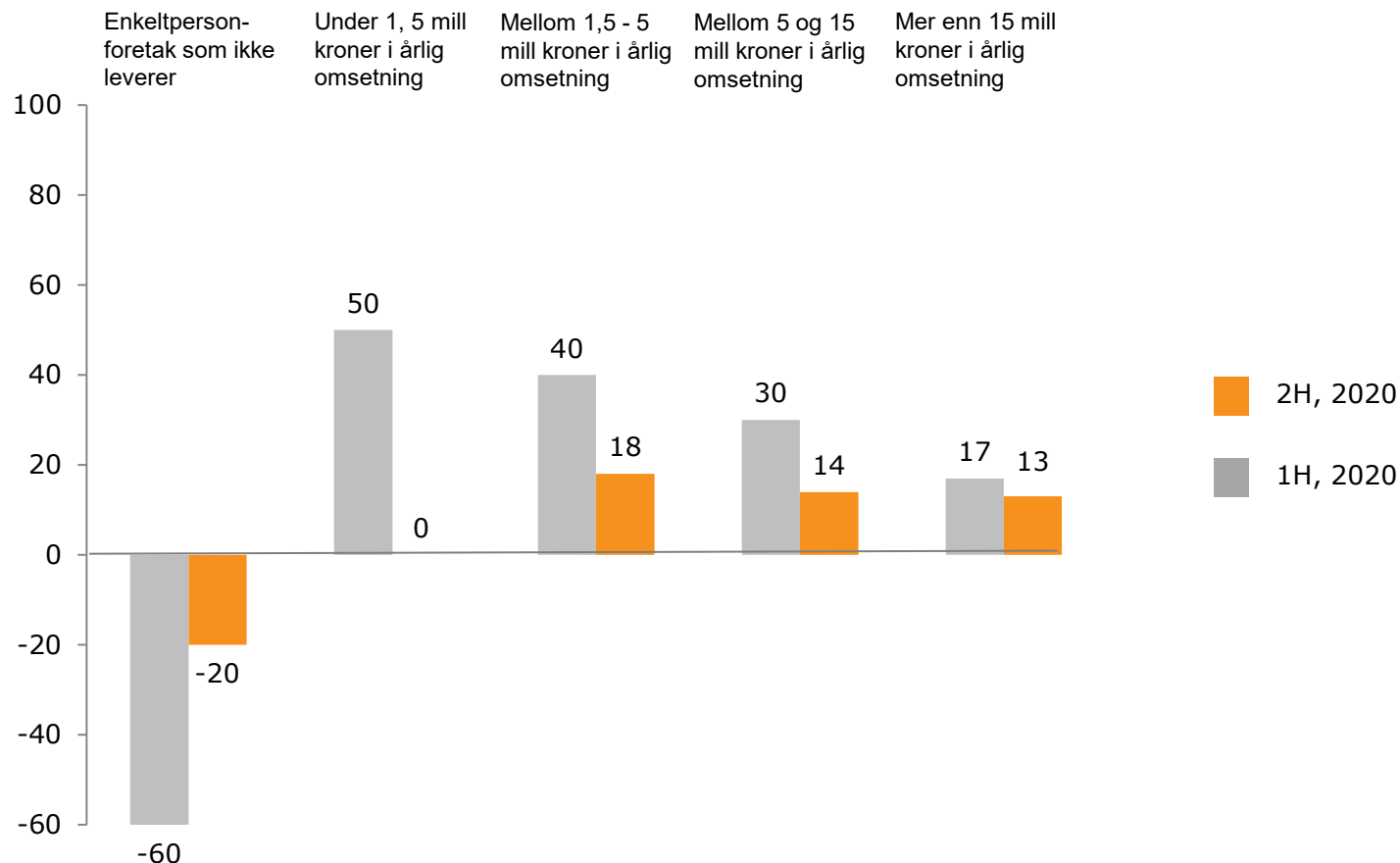
Det er en relativt optimistisk holdning til ansettelses fremover, hvert fall blant de største.

Hvilken utvikling forventer du i antall årsverk 6 måneder frem i tid?

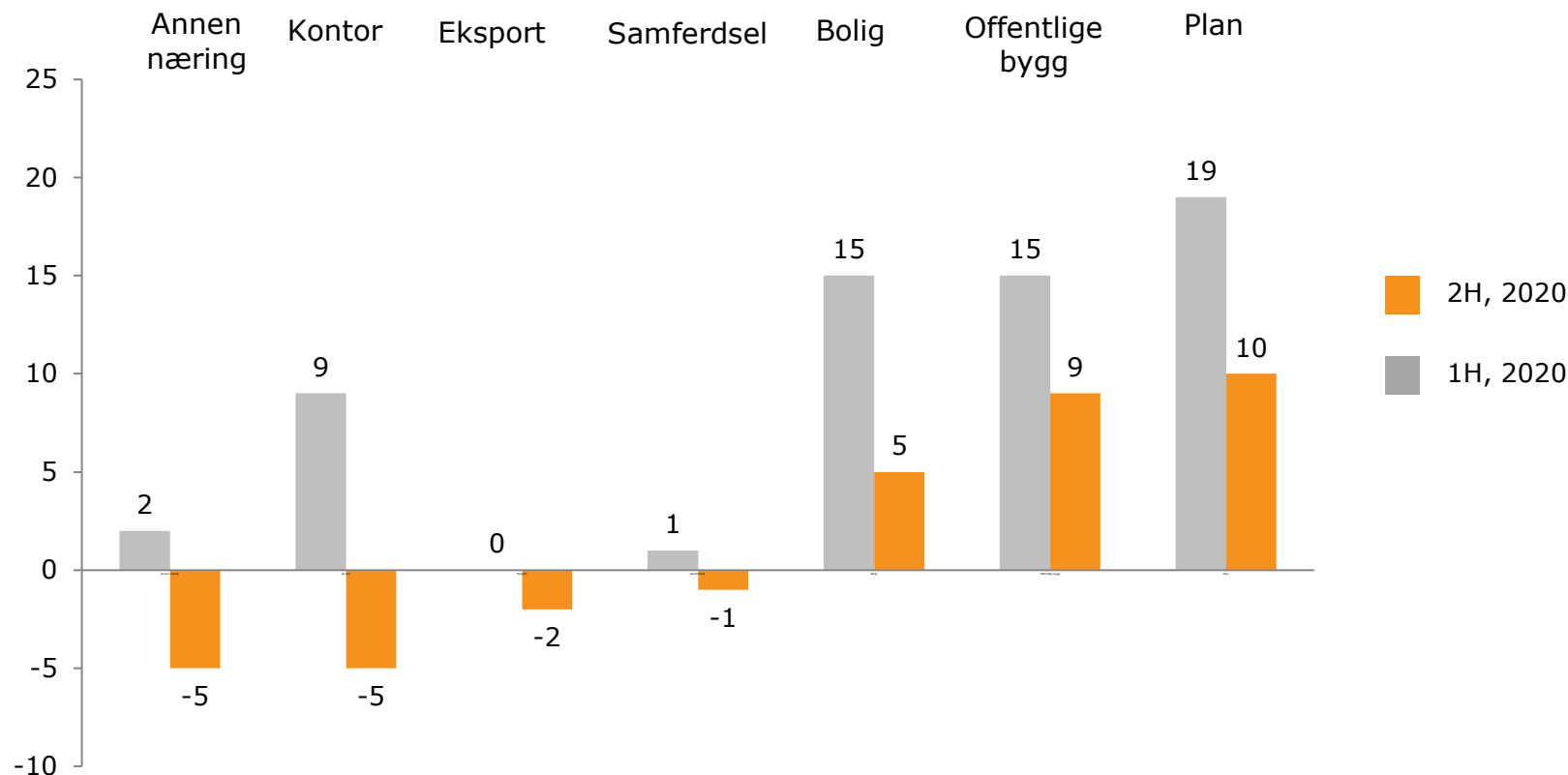
Jevnt over er forventningene til vekst i antallet ansettelser, mere moderat enn i 1H 2020.

Hvilken utvikling forventer du i antall årsverk 6 måneder frem i tid?

Det er større forventninger til vekst innen Plan, Offentlige bygg og Bolig.

Hvordan forventer du at kontorets omsetning kommer til å se ut om 6 måneder?*

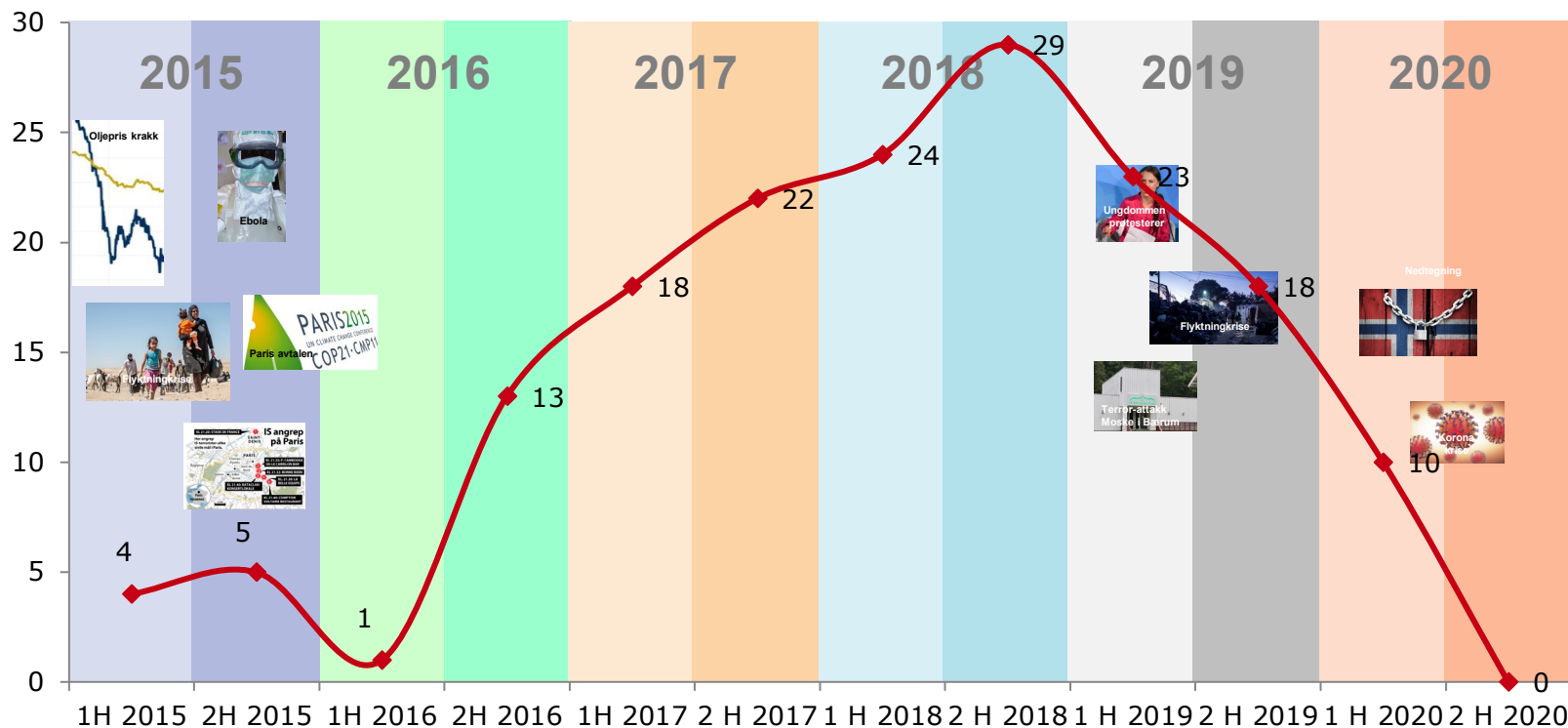

Utviklingen siden 2015

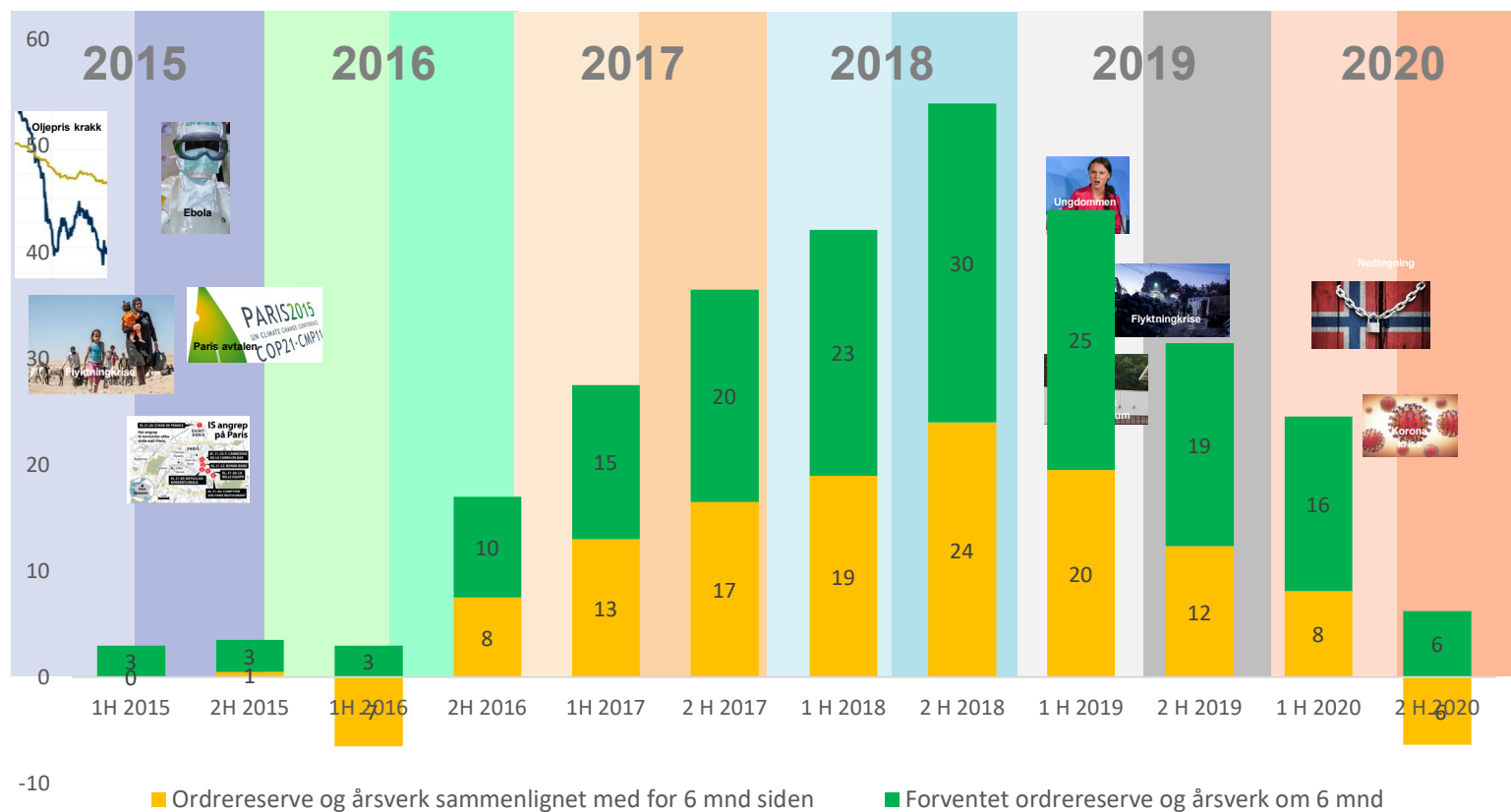
Konjunkturindeksen går kraftig ned i årets andre måling som følge av koronapandemien. Indeksen er på det laveste nivået siden undersøkelsen startet i 2015.

Utviklingen i totalindeksen

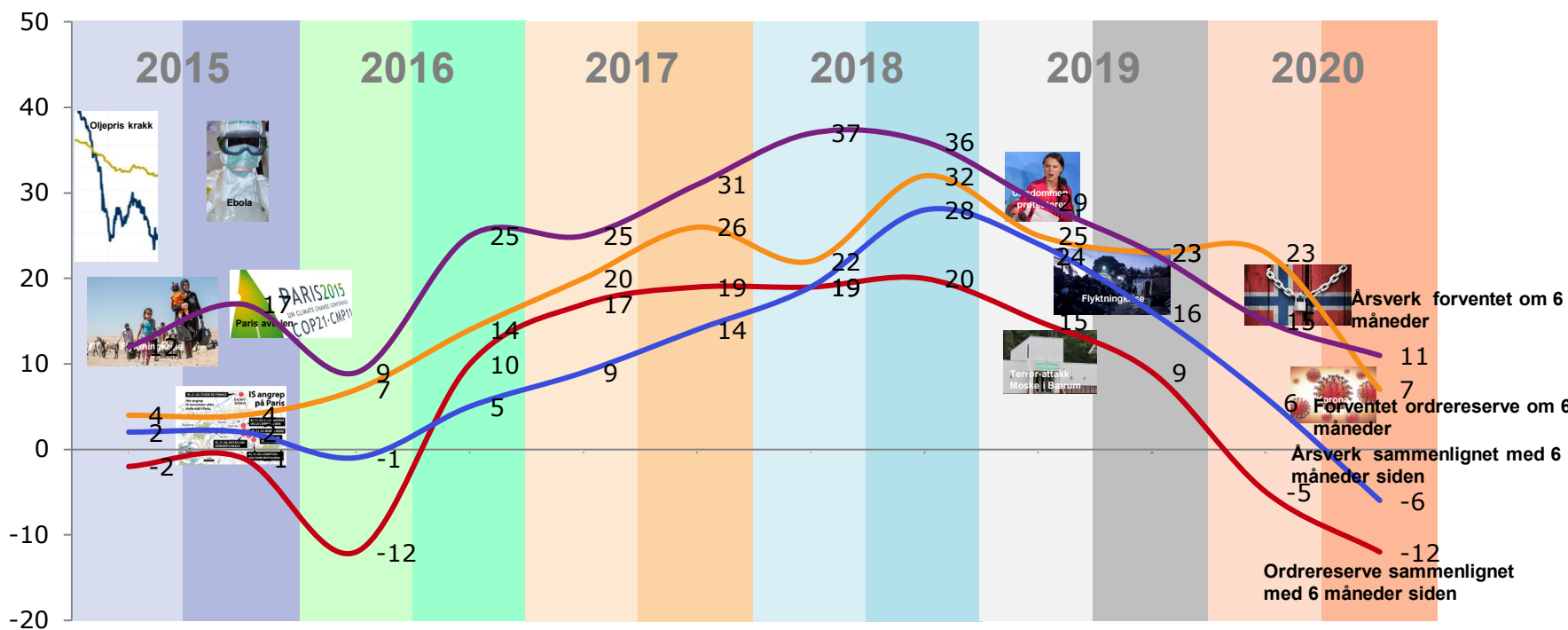
De har stort sett alltid hvert en oppfatning av en positiv trend helt siden 2016, selv om den har avtatt helt fram til nå.

Utviklingen i «delindeksene»

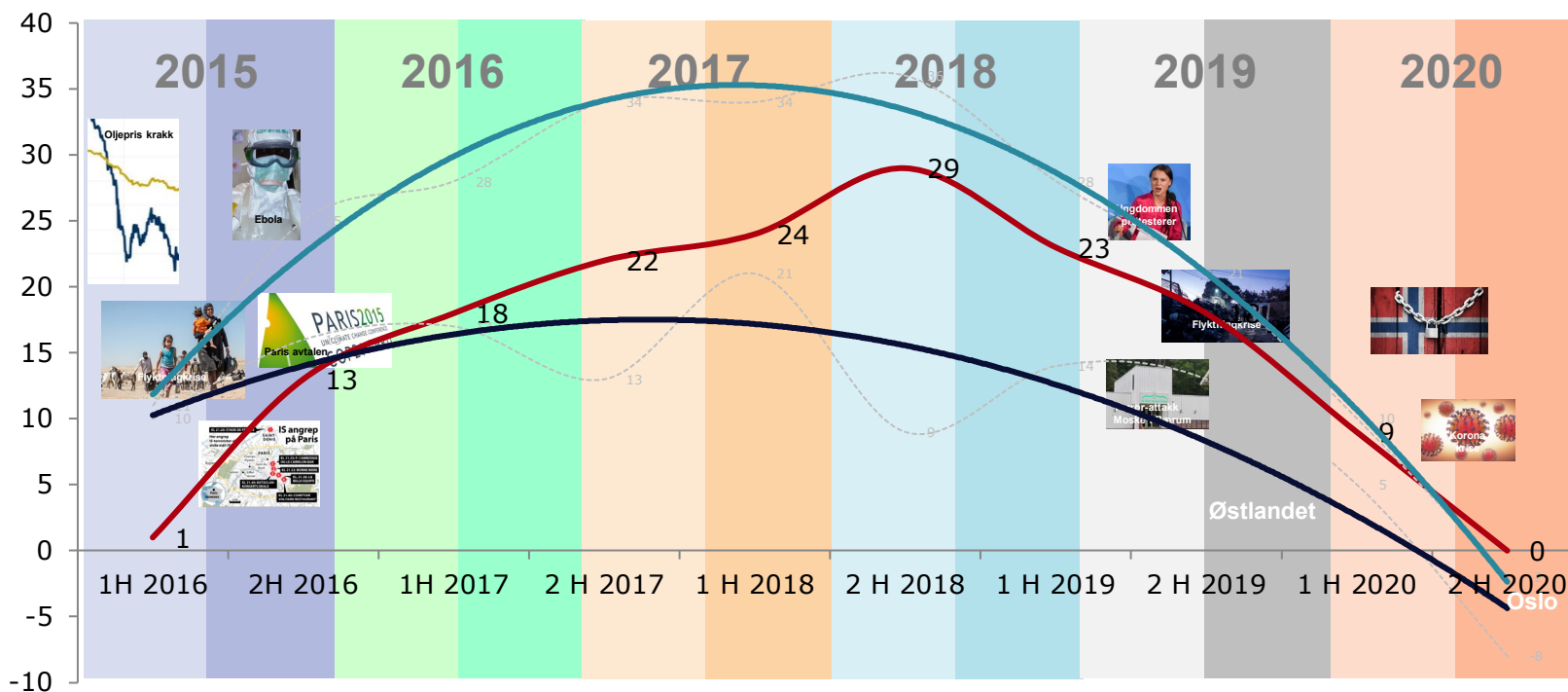
Lavere ordreresserver og færre årsverk trekker særlig indeksen ned.

Utviklingen i delindeksene

Det er samme utviklingsforløp både i Oslo og på Østlandet, men optimismen har hele tiden vært lavere å Østlandet.

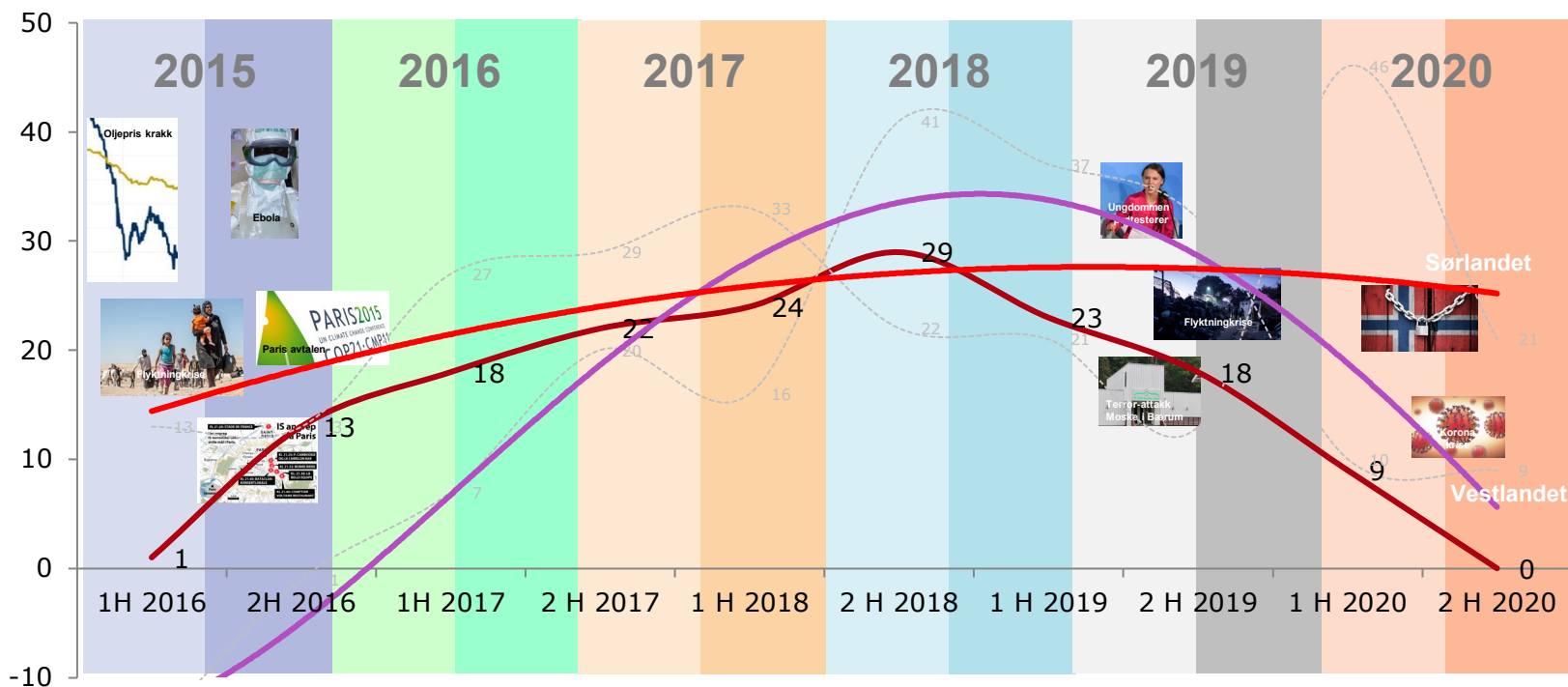
Utviklingen i totalindeksen for Oslo og Østlandet

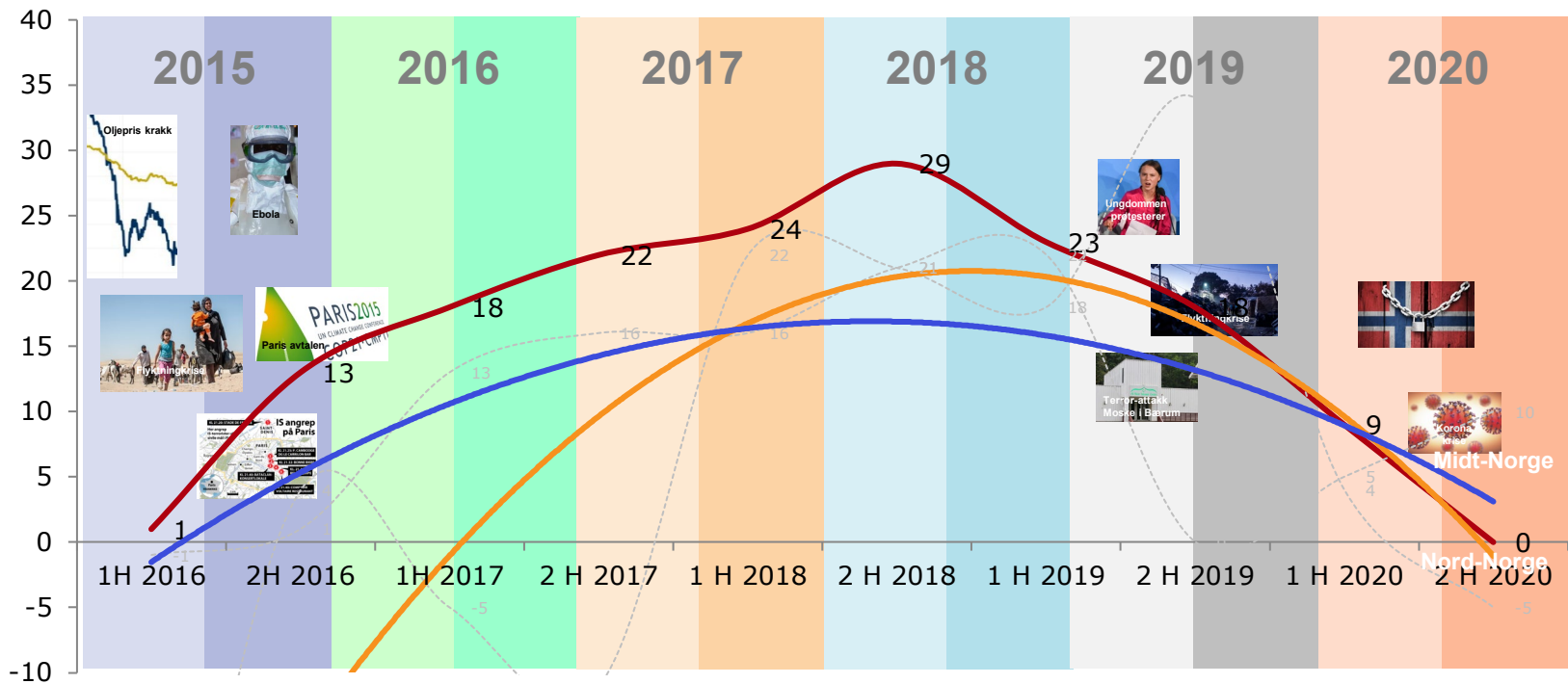
Vestlandet lå over i optimisme en snittet i 2010 og 1. halvår i 2019, men ellers fulgt samme utviklingsløp. Sørlandet lå over snittet i 2015 til 2017, men under i 2018 og 2019, og med en «peak» første halvår i 2020.

Utviklingen i totalindeksen for Sørlandet og Vestlandet

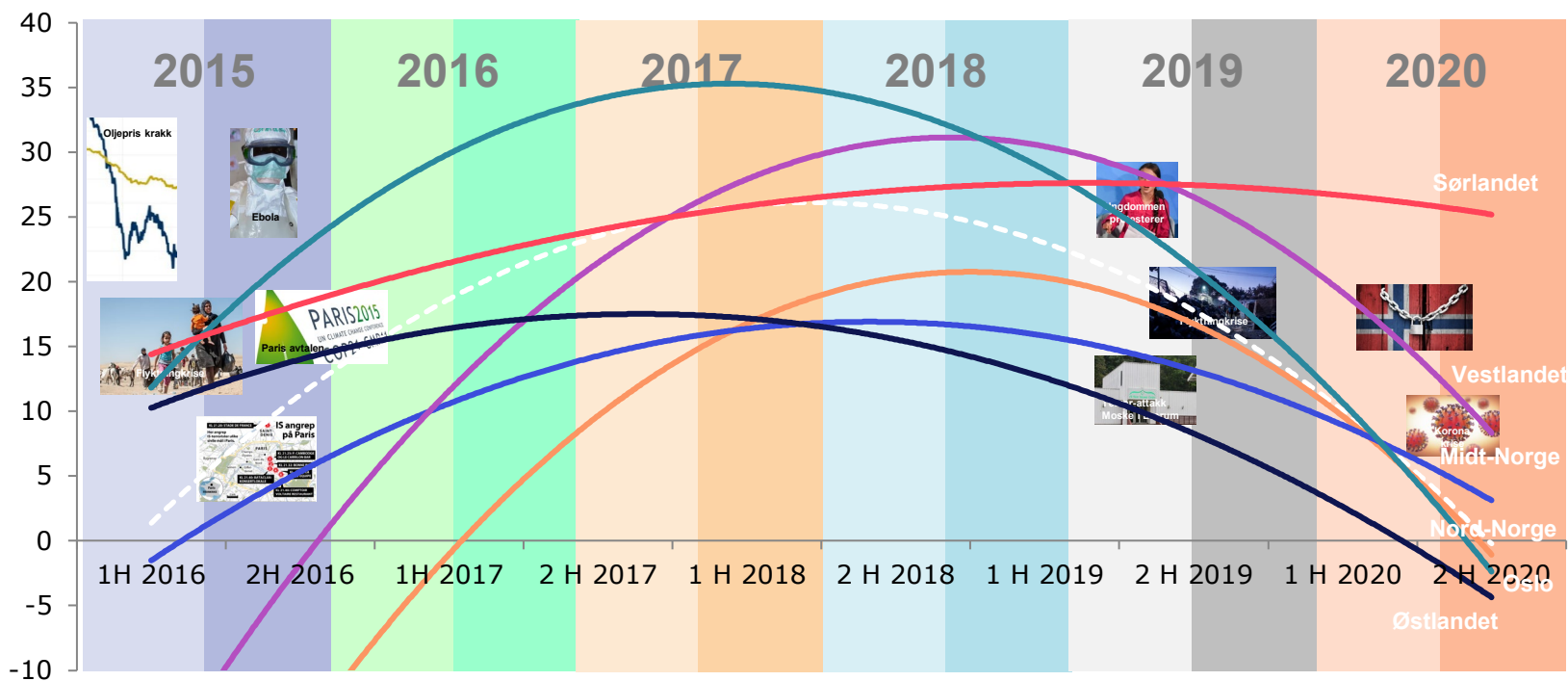
Både Nord-Norge og Midt-Norge har stort sett lagt under snittet for Norge, bortsett fra i 2019 hvor Nord-Norge «peaket». Samtidig som Midt-Norge hadde en kraftig nedgang.

Utviklingen i totalindeksen for Midt-Norge og Nord-Norge

Oslo og Østlandet ser ut til å ha hatt sin høyeste skåre i 2017 for deretter å falle, mens Vestlandet, Midt-Norge og Nord-Norge var høyest i 2018. Sørlandet i 2019.

Utviklingen i totalindeksene for alle regioner (kun trendlinjer)

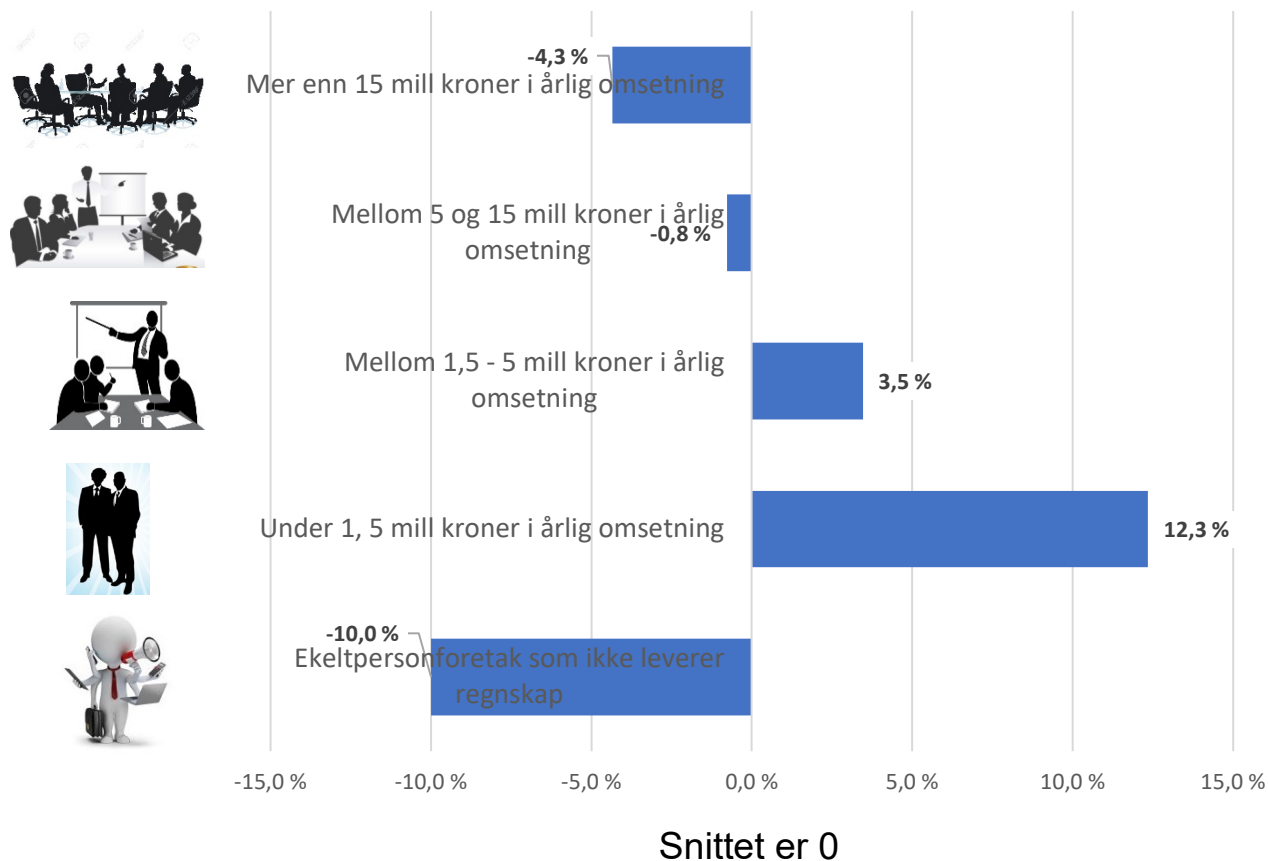

Konjunkturindeksen per segment

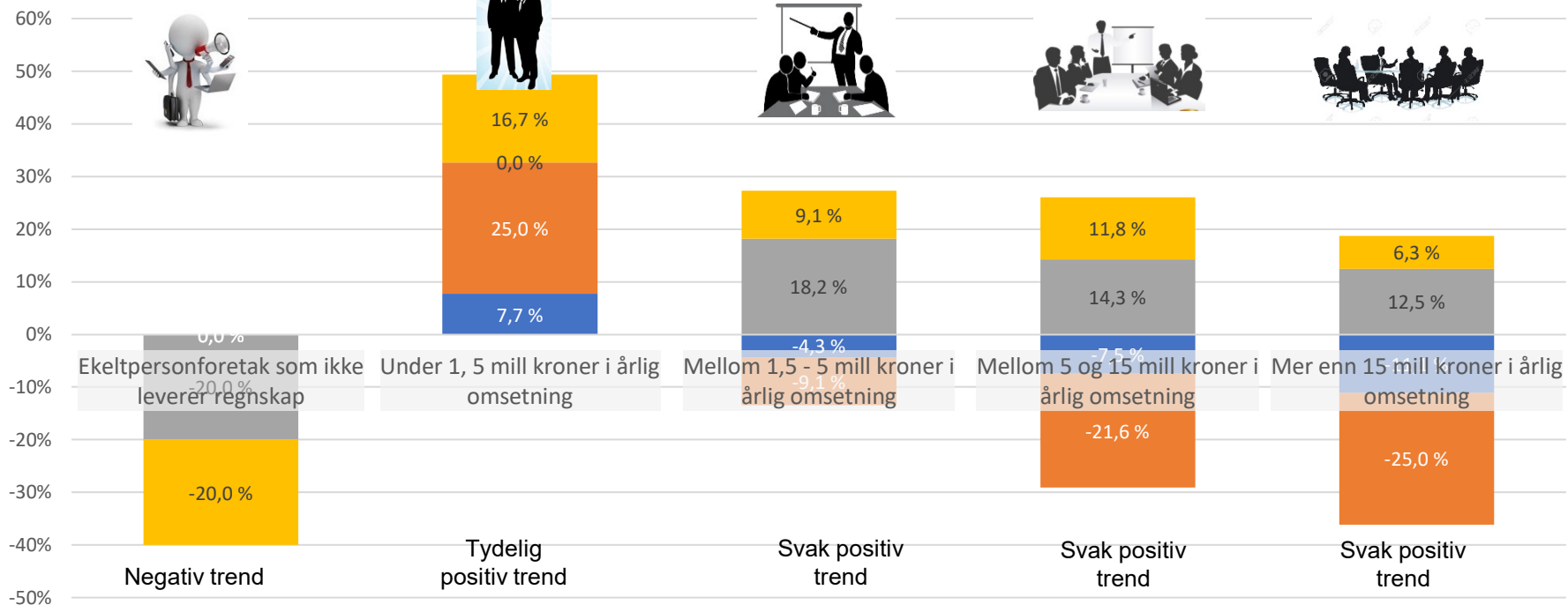
Konjunkturindeksen 2 halvdel 2020 per segment viser store forskjeller mellom segment, de største virksomhetene er hardest rammet i tillegg til enkeltpersonforetak.

Konjunkturindeksen 2 halvdel 2020 per segment

Konjunkturindeksen er negativ blant de største fordi ordreserven er lavere enn for 6 mnd. siden, for enkeltpersonforetakene fordi de har mistet troen på fremtiden.

Konjunkturindeksen for hvert delspørsmål 2 halvdel 2020 per segment

- Framtid
  - Hvor stor forventer du at din ordreserve vil være om 6 måneder i forhold til i dag?
  - Hvilken utvikling forventer du i antall årsverk 6 måneder frem i tid?
- Historie
  - Hvor stor er din ordreserve nå i forhold til for 6 måneder siden?
  - Hvor mange årsverk er det i virksomheten nå i forhold til for seks måneder siden?

Oslo	6 mnd siden	75,0 %	20,0 %	0,0 %	-38,1 %	-28,0 %	
	Om 6 mnd	0,0 %	10,0 %	28,6 %	-11,1 %	15,8 %	
	Snitt	37,5 %	15,0 %	14,3 %	-24,6 %	-6,1 %	
		Tydelig positiv trend		Tydelig positiv trend		Tydelig negativ trend	
Østlandet	6 mnd siden	-33,3 %	0,0 %	-37,5 %	37,5 %	-47,2 %	
	Om 6 mnd	-50,0 %	16,7 %	37,5 %	-12,5 %	-28,6 %	
	Snitt	-41,7 %	8,3 %	0,0 %	12,5 %	-37,9 %	
		Tydelig negativ trend		Positiv trend		Negativ trend	
Sørlandet	6 mnd siden			0,0 %	40,0 %		
	Om 6 mnd			40,0 %	50,0 %		
	Snitt			20,0 %	45,0 %		
				Positiv trend		Tydelig positiv trend	
Vestlandet	6 mnd siden		16,7 %	0,0 %	-11,1 %	-25,0 %	
	Om 6 mnd		0,0 %	12,5 %	23,6 %	0,0 %	
	Snitt		8,3 %	6,3 %	6,3 %	-12,5 %	
			Stagnasjon		Positiv trend		Svak positiv trend
Midt Norge	6 mnd siden			16,7 %	-20,0 %	9,5 %	
	Om 6 mnd			16,7 %	60,0 %	-16,7 %	
	Snitt			16,7 %	20,0 %	-3,6 %	
				Tydelig positiv trend		Positiv trend	
Nord Norge	6 mnd siden			0,0 %	-16,7 %	75,0 %	
	Om 6 mnd			-33,3 %	-33,3 %	100,0 %	
	Snitt			-16,7 %	-25,0 %	87,5 %	
				Negativ trend		Tydelig negativ trend	
							
	Ekelpersonforetak som ikke leverer regnskap	Under 1, 5 mill kroner i årlig omsetning	Mellom 1,5 - 5 mill kroner i årlig omsetning	Mellom 5 og 15 mill kroner i årlig omsetning	Mer enn 15 mill kroner i årlig omsetning		

Minimum 5 svar i en celle

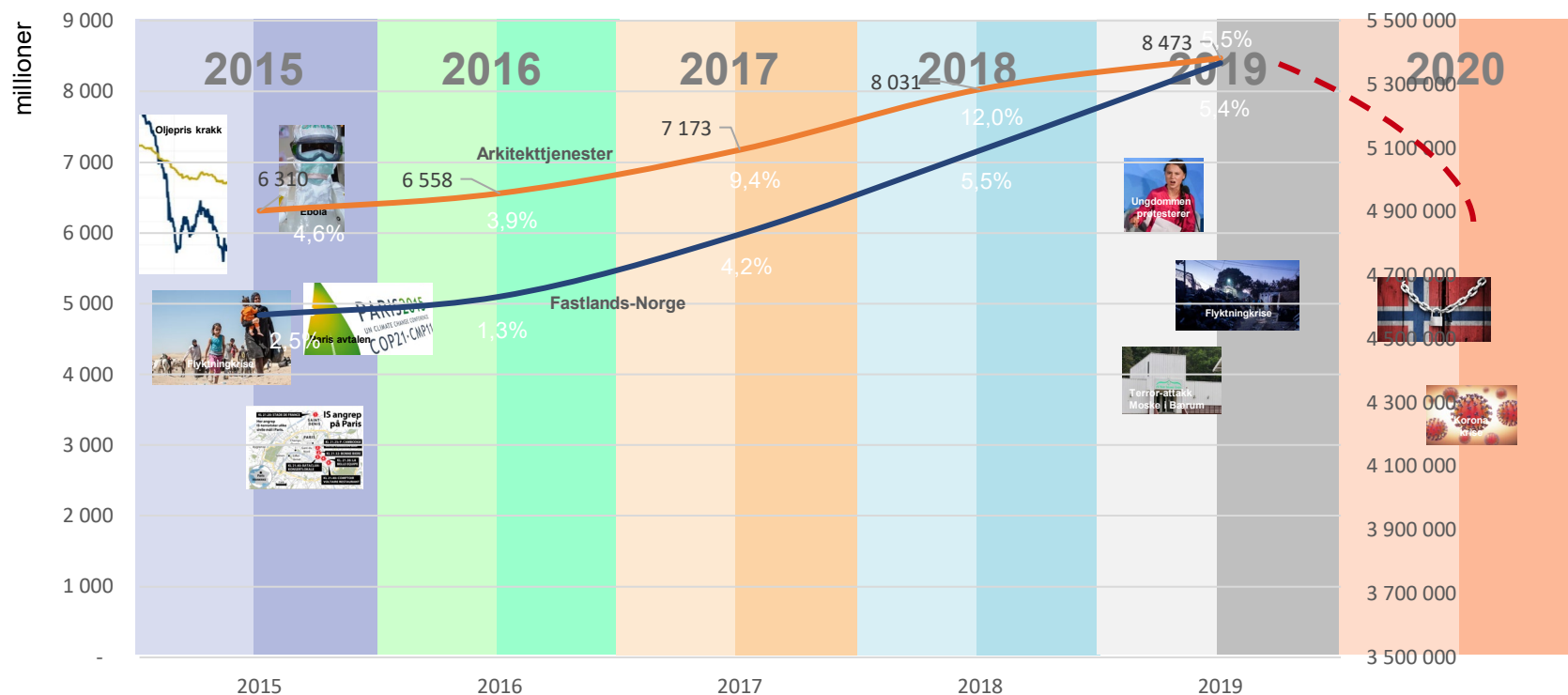
Kan konjunkturindeksen
valideres?

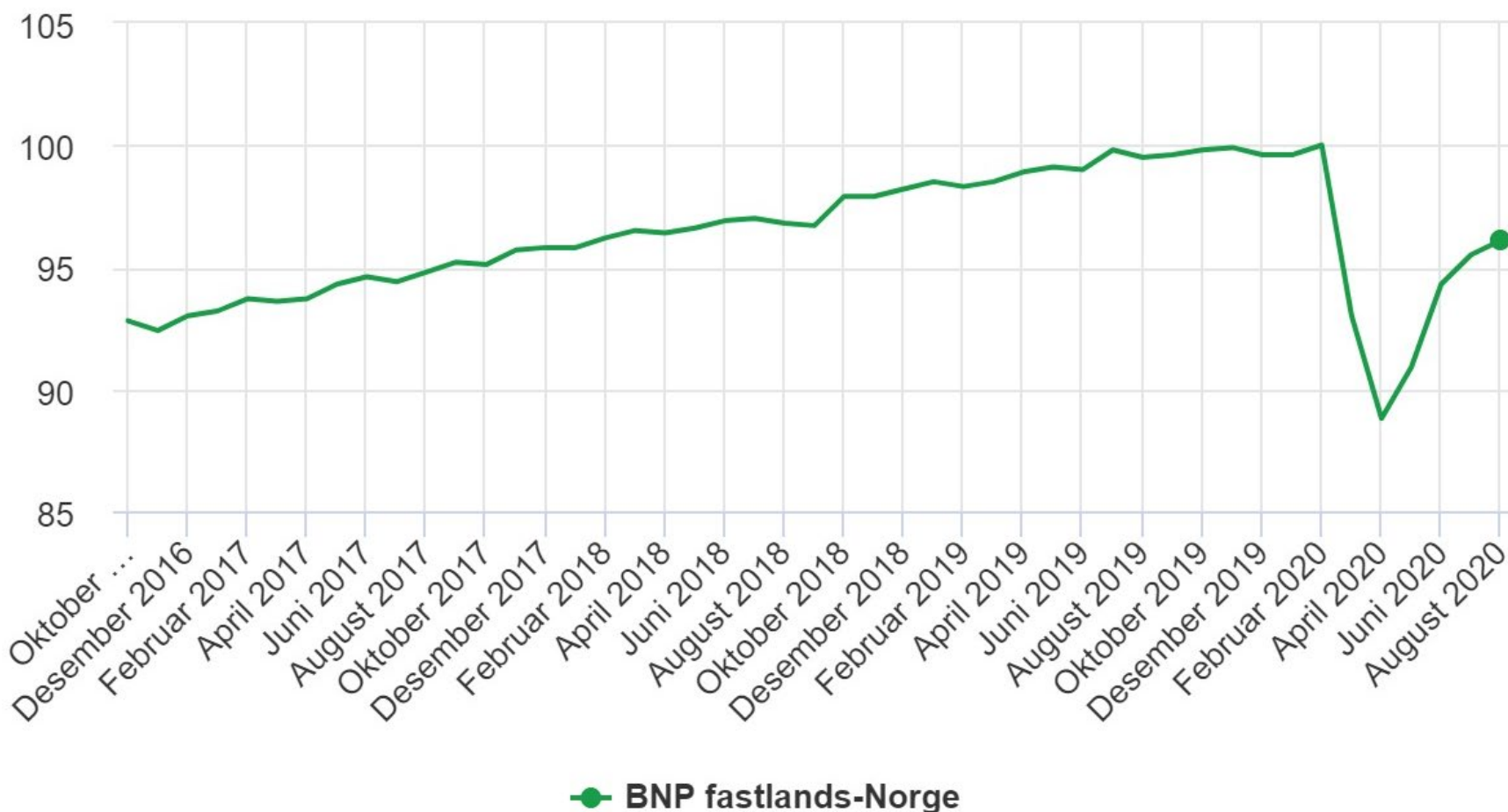
Omsetningsveksten i bransjen var høyere enn fastlands-Norge fram til 2019, for deretter å flate litt ut

Totalomsetning i bransjen og på fastlandsnorge

Tallgrunnlag hentet fra SSB. «Arkitekttjenester» er de virksomhetene som er med i brutto-utvalget i undersøkelsen.

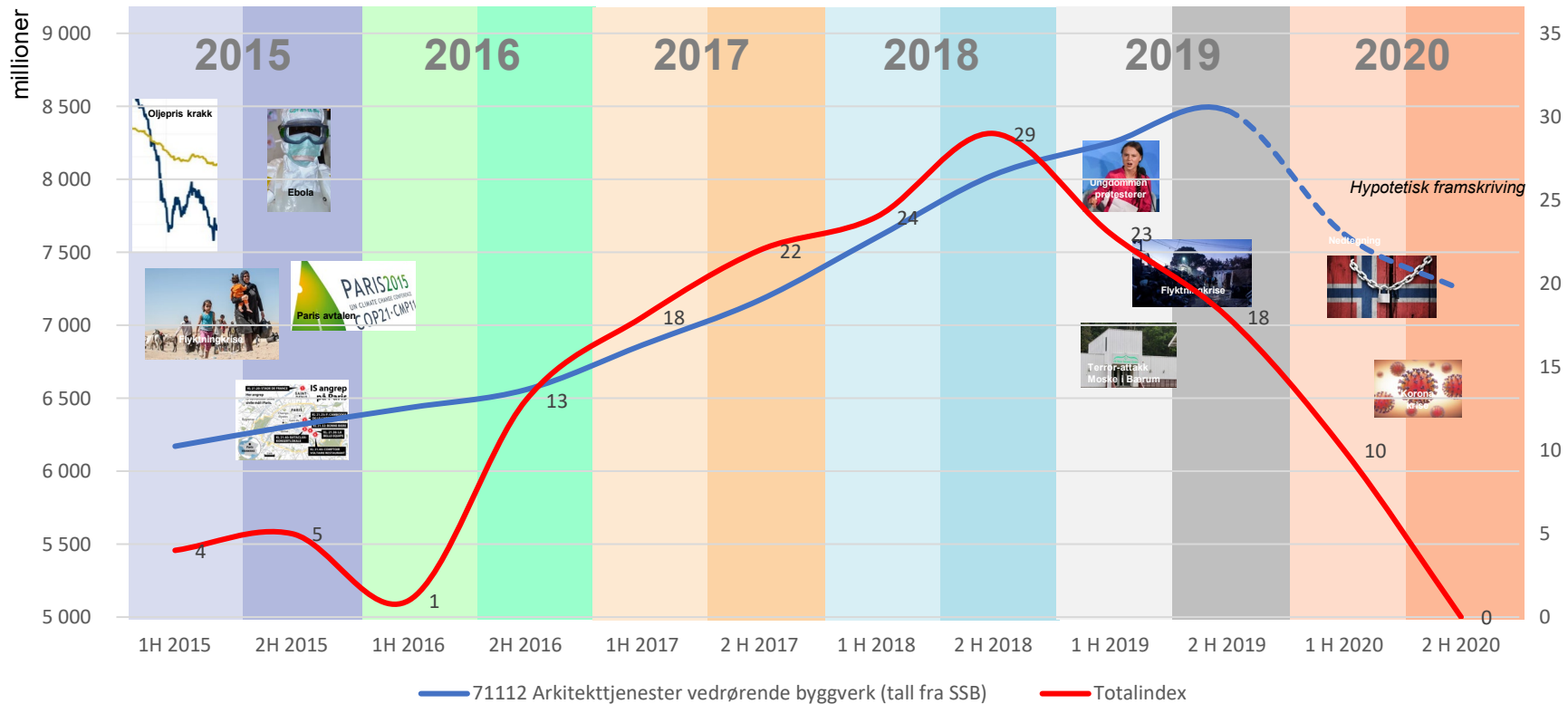
BNP for fastlands-Norge. Indeks, februar 2020=100.

Kilde: Nasjonalregnskap, Statistisk sentralbyrå

Konjunkturindeksen følger i stor grad omsetningsendringene i markedet, selv om den av og til ligger foran.

Totalomsetning i bransjen og utviklingen i totalindeksen

Oppsummert

- Konjunkturindeksen går kraftig ned i årets andre måling som følge av koronapandemien, og bekrefter også en nedadgående tendens som har vart fra 1 H 2019. Det er lavere vekstforventninger enn tidligere, men det er fortsatt flertall av bedrifter som venter vekst i både ansettelse og ordreserver de neste 6 månedene. Derfor er trenden positiv.
- Lavere ordreserver og færre årsverk trekker særlig indeksen ned. Ordreservene har gått ned siden 2. kvartal 2019, også uavhengig av koronapandemien. Det er allikevel fremdeles optimisme til fremtidige ordreserver.
- Andelen bedrifter som har ansatt er mindre enn andelen bedrifter som har nedbemannet. De større firmaene har færre ansatte, stort sett stabilt blant de mindre.

Oppsummert

- Andelen som forventer en økning i ordrereservene de neste 6 månedene er fremdeles høyere enn de som forventer en fortsatt nedgang. Det er likevel en betydelig tilbakegang i optimismen ift forventet ordrereseve om 6 mnd, men den er fremdeles ikke negativ.
- Noe større sprik ift bedrifter som forventer å ansette og de som forventer å kutte årsverk om 6 mnd. Jevnt over er forventningene til vekst i antallet ansettelser, mere moderat enn i 1H 2020.